SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI No. 165. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 31, 1994. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 31-го СЕРПНЯ 1994. Ч. 165. РІК CI

Призначення нового міністра оборони коментують в Україні

Київ (Раїса Руденко). — Як ми вже повідомляли Президент України Леонід Кучма своїм указом звільнив Віталія Радецького з посади міністра оборони України. Виконання обов'язків міністра оборони покладено на віцепрем'єр-міністра Валерія Шмарова. Народився В. Шмаров 1945 року, він економіст, від 1966 року працював у системі оборонної промисловости. Від 1987 до 1992 року був директором машинобудівного заводу в Києві (Жуляни). У вересні 1992 року став першим заступником генерального директора Національного косміного агентства України. Одружений, має двоє дітей.

На думку керівника відділу оборони і військово-мобілізаційної праці Кабінету Міністрів Валентина Леміша, поява цивільного міністра оборони позитивно вплине на обороноздатність держави і прискорить військову реформу Збройних Сил України. Відтепер, пояснив Леміш, між Міністерством оборони і Генеральним штабом Збройних Сил України буде певний розподіл обов'язків: до міністра оборони перейдуть питання розвитку та матеріяльно-технічного забезпечення Збройних Сил України, а до Генерального штабу — стратегічні питання, оперативне плянування та підготова боєздатности армії. В. Леміш також сказав, що суцільної чистки у Збройних Силах не передбачається, але деякі перестановки все ж будуть і до Міністерства оборони прийдуть цивільні люди.

Валерій Шмаров з приводу свого призначення сказав: „Є великий шанс у зосередженні керівництва військово-промислового комплексу й армії в одних руках". За його словами, міністер оборони займатиметься переважно політичними, міжнародними, економічними питаннями, а Генеральний штаб — військовими. На думку М. Шмарова, військова доктрина України не потребує „ніякого коригування", але з часом можуть бути внесені деякі поправки. Задеклярований же у військовій доктрині позаблоковий статус України, пояснив Шмаров, не виключає міждержавної військової співпраці, тому він особисто має намір запропонування підписання „великого документу про співпрацю з Росією" з огляду на вже існуючі кооперативні зв'язки військово-промислових комплексів обох держав в галузі протиповітряної оборони та обслуговування ракетних комплексів.

На зустрічі з працівниками конструкторського бюра ім. Антонова 27-го серпня В. Шмаров сказав журналістам, що найважливішим у розбудові Збройних Сил України є інтеграція армії у народне господарство, модернізація озброєння, питання нових військових розробок та соціяльний захист військовослужбовців. Щодо співпраці з Росією, то Шмаров сказав, що обидві країни мають єдиний простір протиповітряної оборони, єдині інформаційні системи, техніку єдиного стандарту і тому вони повинні і далі співпрацювати. „Але в цій співпраці Україна не заходитиме у політичні аспекти, а базуватиметься на практичному співробітництві у тих рамках і галузях, що турбують обидві країни".

В. Шмаров також повідомив, що в питаннях Чорноморської фльоти ідуть складні переговори, сторони з'ясували свої позиції, але на останніх переговорах Україна не зробила ніяких поступок.

З В. Радецьким у В. Шмарова, за його словами, добрі відносини і якщо В. Радецький захоче працювати, то його знання будуть використані, оскільки він досвідчений генерал і багато зробив для Збройних Сил України.

Крим і Севастопіль домагаються незалежности

Симферопіль (УНІАР) — Тут 23-го серпня в інтерв'ю для газети „Республіка Крим" заступник голови Верховної Ради Криму Олексій Мельников сказав „Українська незалежність — це незалежність ізоляційна. Крим хоче незалежности саме тому, що хоче обирати свій шлях сам, хоче співпрацювати з усіма у союзі у співдружності". Він також повідомив, що зараз ідуть переговори на рівні президентських структур та Верховної Ради України і Криму про надання Кримові більшої незалежности.

У Севастополі того ж дня Міська Рада ухвалила рішення про перехід міста під юрисдикцію Росії. За це проголосували 36 депутатів із 42-ох. Вони звернулися до керівників Росії та України з вимогою „відновити історичну справедливість — негайно завершити переговори про федеральний статус міста Севастополя та вирішити проблему Чорноморської фльоти".

Депутати ухвалили таке рішення, покликуючись на результати опитування мешканців Севастополя та моряків Чорноморської фльоти, з яких нібито 89 відсотків висловили бажання належати до Росії. Правничою підставою для такого „подарунку до Дня НезалежностиУраїни", на думку депутатів є не скасована досі постанова з 1948 року про статус Севастополя, згідно з якою місто належить до Російської Совєтської Федеративної Соціялістичної Республіки, а також одноіменна постанова Верховної Ради Росії з липня 1993 року.

Президент України Леонід Кучма з приводу цього рішення Севастопільської Міської Ради сказав, що шанує думку севастопільців, але є питання, які повинні вирішуватися на державному рівні. І це якраз той випадок, коли Севастопіль не може сам вирішувати. Рішення Севастопільської міської Ради, за словами Президента України, тільки загострить відносини „і я вважаю, що ми повинні сказати севастопільцям усю правду і попросити їх ухвалити правильне рішення".

Непродуманим назвав рішення Севастопільської міської Ради і Володимир Гриньов. За його словами, „будь-яка спроба зазіхнути на територіяльну цілісність будь-якої країни СНД — це катастрофа всесвітнього маштабу". На думку Гриньова, перегляд кордонів є неприпустимим а депутати Севастопільської міськради перевищили свої уповноваження. Цей крок політично невигідний ні Україні, ні Росії.

Голова Об'єднання „Державна Самостійність України" Роман Коваль прокоментував цю подію так: „Все закономірно. Слабка позиція української держави, Уряду, їхня нерішучість, поступливість і призводить до таких рішень".

Секретар пресової служби Руху Дмитро Панамарчук вважає, що після такого рішення залишається „тільки розпустити Севастопільську міську Раду", бо її рішення суперечить законові України.

Журналісти УНІАР провели розслідування і встановили, що в конституції Російської Совєтської Республіки за 1937 рік Севастопіль не був визначений містом для російського підпорядкування. Також в указі Президії Верховної Ради Російської Совєтської Республіки з 29-го жовтня 1948 року йдеться про Севастопіль як особливу адміністративно-територіяльну одиницю. Там лише сказано, що місто стає „самостійним адміністративно-господарським центром із власним бюджетом". Не заторк-

(Закінчення на стор. 6-ій)

С. Осика пропонує свою програму

Київ (УНІАР). — Тут 27-го серпня у Міністерстві зовнішніх економічних зв'язків новопризначений міністер Сергій Осика дав пресову конференцію. Він наголосив на необхідності реформування Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і заявив про готовість до найтісніших контактів з представниками засобів масової інформації з метою інформування і роз'яснення окремих положень з питань зовнішньої економічної політики України. Серед основних напрямків праці міністерства він назвав чотири напрямки: програма лібералізації з метою стимулювання експорту; програма скорочення імпорту; зняття всіх торговельних обмежень і програма боротьби з правопорушеннями у сфері зовнішньої економічної діяльности.

Як уже інформовано, С. Осика має 38 років, економічну і юридичну освіту, має досвід праці в Постійній комісії Верховної Ради в закордонних справах та з питань економічної реформи, брав активну участь у законотворчій праці та встановленні зовнішньо-економічних зв'язків.

Стимулюють продаж зерна державі

Київ (Р.Р.). — Тут у п'ятницю, 19-го серпня, прем'єр-міністер України Віталій Масол провів нараду з керівниками обласних і районних рад та головами колгоспів.

Під час зустрічі йшлося про виконання контрактів на заготівлю державою збіжжя. В. Масол ознайомив учасників наради з постановою Кабінету Міністрів про закуп державою зерна у 1994 році. Згідно з постановою, Національний Банк України має забезпечити безперебійне виділення бюджетних позичок у сумах потрібних для своєчасних розрахунків за продане державі зерно. Сільським господарствам, які виконали державний контракт і можуть продати збіжжя понад норму, виплачуватимуть 50-відсоткову надвишку. В окремих громадян та товаровиробників, з якими не укладено контракти, держава закуповуватиме збіжжя за існуючими цінами, підвищеними на 40 відсотків. Якщо ж зерно продаватимуть державі громадяни, котрі отримали збіжжя на рахунок оплати праці, то прибуткового податку у цих громадян не вимагатимуть, незалежно від того, чи виконало їхнє господарство державний контракт на продаж зерна.

Господарствам рекомендовано видавати зерно хліборобам в рахунок оплати праці в обсягах, які не перевищують 15 відсотків загального збору. Постанова також передбачає тимчасове обмеження вивозу збіжжя та виробів з нього за межі України.

На думку В. Масола, постанова стимулюватиме продаж селянами зерна державі й допоможе забезпечити хлібом промислові центри Криму, Одещини, Луганщини, Херсонської, Запорізької та Миколаївської областей, у яких цього року дуже низький урожай через несприятливі природні умови.

У Львові будова підземки знищила два будинки

Львів. — У наслідок робіт на будові підземного трамваю у центрі міста стіни двох будинків із 18-го сторіччя у центрі міста потріскали так глибоко, що їх знищили, при тому одна людина загинула, а дві важко поранені.

Відповідальний за транспорт при міській управі Остап Семків заявив, що нещастя спричинене недоброякісними плянами побудови підземного трамваю і несолідною працею над цим проєктом. На його думку, ідея побудови такого підземного транспорту у Львові, що коштує вже досі управу міста мільярди карбованців, не є нічим іншим, як „донкихотством" і перед виборчою кампанією попереднього посадника міста

Боснійські серби знову відкинули мирний плян

Сараєво. — Під час референдуму 90 відсотків боснійських сербів проголосувало проти мирного пляну, запропонованого ООН, Европейською спільнотою і схваленого З'єднаними Стейтами та Росією. Цей плян трактувався як останній шанс покласти край громадянській війні на Балканах. Згідно з цим пляном, до сербів відійде тільки 49 відсотків боснійської території, а тим часом у висліді загарбницької війни вони захопили понад 70 відсотків земель у Боснії і тепер не мають наміру віддавати їх добровільно.

Російський міністер закордонних справ Андрей Козирєв, який у ці дні перебуває в Сараєві, вважає, що ситуація ще не цілком безнадійна. При цьому він покликується на тверде наставлення президента Сербії Слободана Мілошевіча, який припинив військову і гуманітарну допомогу для боснійських сербів, намагаючись змусити їх піти на поступки.

Зі свого боку, Росія обіцяє боснійським сербам сприяти міжнародному визнанню їхньої республіки і також ґарантує безпеку їхніх кордонів, якщо вони все ж таки приймуть мирний плян.

На думку більшости міжнародних спостерігачів, цілковита міжнародна ізоляція може врешті-решт змусити парлямент боснійських сербів скасувати вислідн референдуму і прийняти запропоновані їм умови.

АМЕРИКАНЕЦЬ ДБАЄ ПРО ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ

Вашінгтон. (Хр. С.). — Один із працівників бюра Національних Парків, Джан Локвуд, який опікується визначними місцями і пам'ятниками у Вашінгтоні, вже чотири роки підряд дбає про те, щоб інформаційні брошури для відвідувачів пам'ятників колишніх президентів ЗСА — Джефферсона, Лінкольна і Вашінгтона були доступні також українською мовою. Крім того, він із власної ініціятиви долучив до тих інформаційних брошурок також четверту — про пам'ятник Тараса Шевченка, що знаходиться на 22-ій вул. в столиці країни.

Розуміється, усі ці брошурки можна дістати даром. Запопадливий Д. Локвуд, коли є на службі при інформаційних кіосках і завважує, що група відвідувачів, або окремі люди говорять українською мовою, відразу передає їм українські брошурки про пам'ятник Шевченка. Багато із відвідувачів не знає, що у Вашінгтоні є пам'ятник нашому Кобзареві, а коли це дістане брошурку про це українською мовою — радості немає кінця і часом сплине сльоза зворушення. У кожному випадку, цей приятель українців отримує сердечний усміх і подяку за те, що старається не-американським гостям Вашінгтону дати відповідні інформації на їхній мові.

Дж. Лаквудові належиться за те справжня подяка. Як було б добре, якби більше державних робітників ішли його слідами!

Закриття сезону на Союзівці увінчається відзначенням 100-річчя УНСоюзу

Союзівка (Г. Колесса). — Наближається заключний вікенд літнього сезону на мальовничій оселі УНСоюзу, концертові програми якого, за традицією, будуть особливо урізноманітнені. Керівник мистецьких імпрез, новообрана заступниця предсідника УНС Аня Дидик-Петренко доклала всіх зусиль, щоб було приділено програмам наступного кінця тижня особливу увагу — адже тоді відзначатиметься на Союзівці 100-річчя Українського Народного Союзу. У суботу, 3-го вересня, о год. 8:30 вечора в залі „Веселка" розпочнеться концерт з участю естрадного співака Ігоря Богдана, вокально-інструментального ансамблю „Львів'яни" та фолкльорного ансамблю „Карпатський візерунок".

Ці ж артисти виступлять наступного дня у недільному пополудневому концерті на терасі „Веселки", яка буде затінена, початок о год. 2:30. Програма недільного вечірнього концерту, який розпочнеться о год. 8:30, складатиметься з виступу танцювального ансамблю „Сизокрилі" (керівник — Рома Прийма-Богачевська), співачки Олі Ходоби-Фриз та ансамблю „Львів'яни". Від п'ятниці до неділі щовечора тут відбуватимуться забави — 2-го вересня гратиме оркестра „Луна" (колишня назва — Тріо Олеся Кузишина), а в суботу та неділю, 3-4-го вересня, забави озвучуватимуть оркестри „Темпо" і „Фата Моргана".

Творчий доробок заслуженого артиста України Ігоря Богдана включає концерти по Україні, Канаді, Польщі, Німеччині, Бельгії, Англії, Шотляндії, Австрії; з успіхом він співав у ЗСА — на фестивалі в Гарден Стейт Артс Центрі, в Йонкерсі, Н.Й., в Дітройті та на Союзівці. І. Богдан був одним з перших в Україні, хто за часів совєтської влади з відкритої сцени заспівав гимн „Ще не вмерла Україна", релігійні, стрілецькі пісні, а також пісні УПА — твори, заборонені комуністичним режимом. З 1992 року І. Богдан проживає у Канаді, де продовжує свою концертову діяльність.

Співак Ігор Богдан

У репертуарі фолкльорного ансамблю з Івано-Франківського „Карпатський візерунок" — пісні й танці з різних регіонів України. До ЗСА ансамбль прибув уперше, привізши із собою автентичні народні інструменти, центральне місце серед яких займають цимбали. Гастролі „Карпатського візерунка" відбулися по Канаді, Німеччині, Мадярщині, Польщі, Румунії, Чехо-Словаччині.

Оля Ходоба-Фриз і ансамблі „Львів'яни" та „Сизокрилі" добре знайомі гостям Союзівки зі своїх минулих виступів.

Слід лише додати, що О. Ходоба-Фриз є ведучою концертових програм оселі протягом цього літнього сезону — вона під час вікенду Дня Праці провадитиме програми, про які йде мова у цій статті. Ансамбль „Львів'яни" також протягом літа перебуває на оселі, щоп'ятниці граючи на забавах, товариських зустрічах, беручи участь у концертах. Р. Прийма-Богачевська уже 10 років керує курсами українських танців на Союзівці.

Під час вікенду Дня Праці на оселі проходитиме 15 різноманітних виставок-продажів, які будуть розміщені біля Головного будинку. Координатор виставок — Соня Семанишин.

У ці ж дні, від 2-го до 5-го вересня, Карпатський Лещетарський Клюб з Ню Йорку на доручення Української Спортової Централі Америки і Канади влаштовує на Союзівці тенісові та плавацькі змагання, присвячені 100-літтю УНС і 70-літтю УСВТ „Чорноморська Січ".

Фолкльорний ансамбль „Карпатські візерунки"

Школа українознавства в повіті Морріс починає шкільний рік

Морріс Кавнті, Н.Дж. — „Рідна Школа" українознавства ім. Лесі Українки при УККА оголошує початок шкільного року для дітей від садочку до 11-ої кляси. Додатково існує англомовна кляса для дітей від дошкільного віку до 5-ої кляси. Реєстрація та початок навчання — 10-го вересня від 9-ої год. ранку до 12-ої полудня. О год. 9:15 ранку — сходини батьків.

Зайняття проходитимуть у приміщенні — Borough School, 500 Speedwell Ave., Morris Plains, N.J. 07950. За інформаціями слід звертатися до голови Батьківського комітету Дарки Семанишин (201) 503-0896 або до адміністратора Люсі Буняк (201) 631-9708.

У Міннеаполісі відбудеться з'їзд Об'єднання Євангельсько-Баптистських Церков

Міннеаполіс, Мінн. (ог). — В Українській Баптистській Церкві в Міннеаполісі 685-13th Avenue North-East, Minneapolis, MN 55413, пресвітером якої є пастор Микола Бездітко, 2—4 вересня відбудеться 49-ий з'їзд Об'єднання Українських Євангельсько-Баптистських Церков у ЗСА. У з'їзді візьмуть участь делеґати й гості церков, які є складовою частиною Об'єднання і гості від споріднених церков, асоціяцій, товариств, видавництв, молоді, жіноцтва тощо.

Гасло з'їзду: „З нами Бог!" І текст із Святого Письма: „Коли за нас Бог, то хто проти нас? Той же, Хто Сина Свого не пожалів, але видав Його за всіх нас, — як же не дав би Він нам із Ним і всього" (Рим. 8:31-32). На цю тему виголосять глибокі проповіді Слова Божого пастори: Олександер Калінін — „Бог і Його народ", Ярослав Папроцький — „Бог і цей світ", Володимир Домашовець, голова Всеукраїнського Євангельсько-Баптистського Братства, — „Маніфестація Бога у віруючому", Олекса Гарбузюк — „Бог — наше спасіння", Михайло Якубович — „Бог — наш Отець" і Овдій Хрипчук — „Бог — наша твердиня".

У суботу цілий день відбуватимуться ділові наради, під час яких присутні вислухають звіти про діяльність Об'єднання в минулому, приймуть відповідні резолюції щодо життя церков тут і в Україні та накреслять напрямні праці на наступний рік, який буде ювілейним роком із нагоди 50-ліття Українського Місійно-Біблійного Товариства, яке є місійною рукою Об'єднання церков.

ОУЄБЦ у ЗСА відоме із своєї діяльности не тільки тут, але й поза межами цієї країни. Воно провадить свою місійну працю в Південній Америці, Австралії, а особливо в Україні, підтримуючи місіонерів, радіоблаговістя, вислало сотні тисяч релігійної літератури в Україну й уже допомогло побудувати коло 50 Домів Молитви в Україні.

„49-ий з'їзд буде відзначуватися новим духом і походом до великих завдань щодо діла Божого й посиленої допомоги вільній і незалежній Україні", заявив генеральний секретар Об'єднання, пастор Олекса Гарбузюк.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ПРИКАРПАТТЯ. — Командування Збройними Силами в Европі скерувало до Прикарпатської військової округи групу військовослужбовців ЗСА. Згідно з раніше досягнутими угодами, вони проведуть з українськими десантниками спільні бойові маневри. На початку вересня українські вояки візьмуть участь у подібних навчаннях у Південній Кароляйні, ЗСА.

КИЇВ. — Верховна Рада розпочне працю 15-го вересня. А голова Верховної Ради Олександер Мороз цієї осені відвідає ЗСА. Про це він домовився під час зустрічі з амбасадором ЗСА Вілліямом Міллером.

ЖИТОМИР. — Тут притягнули до судової відповідальности чотирьох громадян з селища Ружин, які знайшли 40 золотих монет царських часів по 15, 10, 7.5 та 5 рублів. Знайдений скарб вони не здали державі, а продавали за власним розсудом. У них відібрано 36 монет, оцінених у 84 мільйони українських карбованців.

В АМЕРИЦІ

ДЕПАРТАМЕНТ ТОРГІВЛІ ПОВІДОМИВ, що у другому кварталі цього року американська економіка піднялася на 3.8 відсотка. У першому кварталі, як відомо, розвиток становив 3.5 відсотка. Уряд стверджує, що цей ріст не супроводжується інфляційним тиском на економіку, тому дальше збільшення проценту Федеральної резерви під кредити недоцільне. У звіті Департаменту торгівлі підкреслено, що доходи корпорацій після сплати податків збільшилися у другому кварталі на 7.4 відсотка, а в другому кварталі [illegible] тільки 3.5 відсотка.

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні
(202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $55.00, на півроку $32.00, на 3 місяці $17.00
Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і money orders виставляти на: Svoboda

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою.
За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Мафії з Росії в Америці

У „Свободі" з 26-го серпня ц. р. подано короткий зміст односторінкових ревеляцій „Ню Йорк Таймсу" про діяльність російських мафій на території ЗСА, зокрема й особливо у Брукліні, одній із п'яти дільниць Ню Йорку, у секції Брайтон-Біч, де постав понад одномільйоновий Вавилон рас, народів і віровизнань, де різні злочини є щоденним нормальним явищем. Приїзд з фальшивими пашпортами й прізвищами професійних російських злочинців і проведена ними тут майстерно зорганізована робота дійшла у короткому часі до таких розмірів, що славетне ФБІ (Федеральне Бюро Інвестиґацій), тайна поліція з найбільшим у світі архівом відтисків пальців, відкрила окремий новий відділ — для боротьби з отими російськими мафіями із засекреченою кількістю аґентів, які добре володіють російською мовою.

Як виходить з наведених у „Ню Йорк Таймсі" конкретних прикладів, злочинність отих російських мафій схожа на осередок зорганізованого злочинства під час проґібіції у 30-их роках у Чикаго, з його сьогодні напівлеґендарним ватажком Аль Капоне. По нинішній день висвітлюють деякі телевізійні станції цикл фільму „Недоторкальні" про різні епізоди безупинної боротьби чикаґської поліції з „недоторкальними" підпільними злочинцями.

Коли в Україні другим з черги головою Уряду, після однорічного безславного урядування Вітольда Фокіна, став теперішній Президент Леонід Кучма, він вперше у своїй голосній промові назвав існування в Україні „мафіозів", членів мафій, які до нинішнього дня ще цілком не перевелися. Але це не такі собі звичайні злочинці, а високі державні урядовці, які дістають дозвіл на експортування різних продуктів великого промислу України і отримані за ті продукти гроші у твердій валюті залишають у закордонних банках на своїх приватних рахунках. В Америці завелися тепер прибулі з Росії професійні злочинці іншого роду, вони подібні на тих колишніх чикаґських „недоторкальних" підпільних фабрикантів і торгівців забороненого алькоголю, або і на італійських мафіозів, як правило, родом із Сицилії, з власними родинними династіями. Основна метода діяльности тих італійських і тепер російських мафій є здобування грошей накладанням своєрідних податків на різні промислові й торговельні фірми та на окремих багатих людей, які стають жертвою шантажу: або платиш таку-то суму, або твій бизнес згорить чи хтось із твоїх найдорожчих членів родини згине у нещасливому випадку.

ФБІ, як читаємо у тій статті „Ню Йорк Таймсу", вже знає, що до Ню Йорку прибув під фальшивим прізвищем якийсь колишній довголітній в'язень з доби комуністичного СССР для координації діяльности різних російських мафій. Можна передбачити, що російські „мафіози" розчаруються: хоча Бруклин у Ню Йорку став джунґлями, ФБІ є такою могутньою поліційною організацією і теперішнім посадником Ню Йорку став колишній прокуратор Джуліяні, терен діяльности для російських злочинців дуже рисковний.

В Україні народився тепер новий тип злочинців, вони стежать за проворними особами, які їздять в далекі, головно азійські країни, і привозять відтіль крам для продажу на чорному ринку з зиском. Кожний з таких аматорських торгівців мусить заплатити мафіям „викуп". Якщо цього не зробить, йому заберуть ввесь привезений крам, а то й уб'ють його чи когось з його родини. Це наприкінці XX сторіччя новітні злочинні джунґлі. Американці викували вислів: „Злочин не виплачується". У відвічній мітологічній боротьбі богів добра і зла перемагає добро. Нема сумніву, що теперішнє явище різнорідних мафій минеться, як минулося спалювання на вогнищах чарівниць у середньовіччі.

Микола Руденко

ТРИ РОКИ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

I

Пригадую, як ми з дружиною, прибувши до Америки просто із сибірського заслання, стояли під синьо-жовтим прапором біля Українського Народного Союзу. Тоді для нас це був єдиний клаптик землі — крихітний клаптик — над яким тріпотіло таке просте і таке дивовижне полотнище. Просте тому, що для українця немає нічого простішого йріднішого, аніж пшеничний лан і полудневе небо над ланом. Це ж бо його світ, кольори його життя. Дивовижне тому, що синьо-жовте полотнище тріпотіло так вільно, безборонно лише у мріях десятків поколінь наших співвітчизників. Багато чим дивувала Америка, та найбільшим дивом — прекрасним дивом! — був для нас прапор української незалежної держави, прапор нашої свободи. Для американців, що проходили повз нього, він, мабуть, виглядав скромно, майже непомітно. Для нас же, вчорашніх політв'язнів совєтської імперії, синьо-жовтий прапор володів не меншою величчю, ніж прославлена у всьому світі статуя Свободи. Ми молилися на нього і мріяли, аби він колись прийшов на згорьовану, политу кров'ю і сльозами, українську землю. Тоді ми ще навіть помислити не могли, що оте „колись" виявиться таким близьким. Тоді — це всього лишень шість років тому.

І ось уже Україна відсвяткувала три роки своєї незалежности. Ще є люди на нашій землі, для яких синьо-жовтий прапор не став рідним і святим, але ж їх лишилося не так уже й багато. Для всіх інших (а їх нині десятки мільйонів!) то є прапор слави і чести, корогва, під якою ми підемо в нові тисячоліття.

Незважаючи на всі негаразди, Київ святкував третю річницю незалежности радісно й щасливо. Гриміла мідь оркестрів, вечірнє небо зацвітало полум'яними квітами салютів та фойєрверків, юні танцюристи підмітали червоними шараварами велелюдний Хрещатик. З телевізійних екранів линули звуки й слова, що в тисячах очей засвічували діяманти щасливих сліз. Відколи живе Україна, не було на київських вулицях таких справді щасливих свят. І хоч ми знаємо, що сотням людей доводиться підтягувати ремінці якомога тугіше, святові це не вадило: була б Україна — достаток прийде.

Може, це наївно, але мені часом здається: це ж він, той самий прапор, під яким ми з дружиною зачаровано стояли шість років тому, сьогодні розмножився по всій Україні, як розмножується жито з єдиного зернятка, а полум'я з єдиної іскри. Та коли добре подумати, відчуття наївности зникає: якби ніхто й ніде не зберігав мрію про незалежність, якби нація втратила прапор і герб, ми б сьогодні нагадували залите осінніми дощами, завіяне снігами попелище, де вже не тліє жодна іскорка. З великим смутком я споглядаю те, що діється в Білорусі. Не хочеться вірити, що полум'я незалежности там почало згасати. Та все ж Білорусь крок за кроком повертається у лоно московської імперії. І мимоволі приходить думка: якби не Західня Україна та не сильна, самовіддана діяспора, те ж саме сьогодні відбувалося б з Україною.

А чи не відбувається? Саме тоді, коли по Україні барвисто й іскрометно котилося свято незалежности, Севастопольська міська Рада прийняла рішення про вихід Севастополя зі складу України і його безпосереднє підпорядкування Москві. Так просто й легко комусь хочеться розв'язати проблему Чорноморської фльоти і його базування. А, може, це тільки промацування, який ґрунт сьогодні під українською незалежністю — твердий чи податливий? Офіційний Київ проголосив рішення Севастопольської міської Ради незаконним, що підлягає скасуванню. Якщо цього не зроблять автори незаконного рішення, його має скасувати Верховна Рада України як таке, що порушує конституцію. Президент Л. Кучма, що саме відпочиває в Криму, звернувся до севастопольців з проханням переглянути своє непродумане рішення. А проте відомо, що кримські сепаратисти, котрі покладали великі надії на Кучму, вже його також вважають своїм недругом.

Зовсім не святковий настрій в Україні породжує обіцянка новообраного Президента внести зміни в Закон про державну мову, виданий іще за часів Щербицького. І то мають бути зміни не на користь української мови як державної, а якраз навпаки: поряд з державною мовою має бути введена мова офіційна, якою буде оголошена російська. Звідси випливає, що українська мова, незважаючи на свою державність, втратить реальний статус офіційної — це буде мова для фасаду, для політичного камуфляжу, але ж не для повсякденного вжитку. Так це вже й діється нині — русифікатори похопилися виконувати волю нового Президента раніше, ніж він передав проєкт розробленого ним Закону на Верховну Раду.

Продовження буде

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ
Редаґує Лев Яцкевич

Космічна технологія

Хоч соняшне світло, на перший погляд, робить враження ефемеридного феномену, фізика доказала, що воно має свою притаманну масу та енергію. Соняшне світло — це русло фотонів, що витворює тиск на поверхні освітленого об'єкту. При допомозі цього тиску вченим вдалося відхилити деякі штучні сателіти з їх орбітних шляхів.

Маючи те на увазі, група науковців з НАСА плянує використати цей світляний тиск для погону космічних суден, назвімо їх соняшними каравелами. Таку космічну каравелу слід тільки устаткувати вітрилами, величиною 2,000 квадратних стіп, з алюмінізованого майляру, товщини цибулиної лушпини. Тиск, створений на поверхні цих вітрил промінням сонця, занесе космічну каравелу до плянети Марс, щоб спустивши на його поверхню автоматичний пристрій, набрати пробку марсіянського ґрунту та перевезти його на матірне судно. Через переставлення його вітрил (з контрольної станції землі) можна б перевезти її з поворотом на землю.

Такий космічний вітрильник спроможний перевезти з Землі на Марс людей (або навіть цілу фльотилію суден, каравел), подорожувати з нею по всіх закутинах нашої соняшної системи та проводити найбільш складні досліди й експерименти.

ЗМІНА ПІДСОННЯ ВЕНЕРИ

Плянета Венера своєю величиною, відстанню від Сонця та наявністю атмосфери нагадує Землю. Одне, що відрізняє її від Землі, — це невідповідні умови для розвитку органічного життя. Одну з них становить її розпечена до жару поверхня, що нагадує радше пустелю, наповнену двоокисом вуглецю та азоту при цілковитій відсутності кисню.

На думку д-ра К. Саґана, професора астрономії Корнельського університету, цю плянету можна буде пристосувати до такого самого життя, яке існує на нашій Землі. Венера покищо нагадує радше велетенську оранжерію, щільно окутану газами, що ізолюють її перед втратою тепла. Спочатку проф. Саґан поставив собі академічне питання: в який спосіб можна б знизити температуру цієї оранжерії? Якщо б це була земна оранжерія, слід було б розбити цеглою її скляний дах, щоб закумульоване тепло сонця могло вийти з її нутра. Такою цеглою, на його думку, може стати мікроскопічна порода зеленої морської водорості (альґи) якій, до речі, наша земля завдячує виникнення кисневого покрову атмосфери. Та можливість розвитку життя стала дійсністю приблизно три більйони років тому. Альґа тим прикметна, що вона спроможна розвиватися в найбільш несприятливих обставинах для життя. Але найважливіше те, що вона так, як інші рослини, використовує проміння сонця для процесу фотосинтези. Конкретно, д-р Саґан пропонує виростити в лябораторійних земних обставинах, наближених до термічних обставин на Венері, тип альґи, яка була б спроможна жити й розвиватися в її гарячій атмосфері. І так, як колись на землі, ці морські водорості перетворили б за деякий час двоокис вуглецю на чистий кисень та елементарний вуглець. З розвитком та поширенням альґ цілий процес пішов би в геометричній проґресії.

Якщо його теорія виявилася б реальною, тоді атмосфера Венери стала б хемічно подібною до земної та почала б дуже швидко охолоджуватися. З бігом часу, у вищих шарах її атмосфери почалися б утворюватися дощові хмари, падати рясні дощі та настали б обставини, пригожі для розвитку життя. Звичайно, перші дощі, впавши на розжарену поверхню Венери, перетворяться спочатку в пару. Але атмосфера не буде спроможна затримати такої великої маси пари, яка почне перетворюватися в довготривалі зливні доці, що наповнять її долини по вінця, а всі ущелини ріками й морями, подібно, як це сталося колись з нашою землею три більйони років тому.

Покищо це тільки дуже смілива наукова гіпотеза. Але скільки таких гіпонез стало вже дійсністю?

КОНТРОЛЯ ПОГОДИ

Німецький ракетний інженер Крафт Еріке виступив в одному технічному журналі теж із сміливим проєктом орбітної зеркальної станції у просторі, завданням якої було б освітлювати певні частини землі вночі, дозволяючи фермерам теоретично працювати 24 години в полі, а одночасно огрівати ті частини полів, яким грозять вночі приморозки. Такий експериментальний сателіт буде незабаром випущений у простір у двох версіях. Ілюмінаційна (перша) система цього сателіта матиме назву Люнетта, буде постачати на землю від 10 до 100 разів більше світла, ніж місяць у повні. Кінцевий проєкт цієї Люнетти буде готовий до вжитку вже в кінці 1990-их років та коштуватиме приблизно 15 більйонів дол.

(Закінчення на стор. 5)

Юліян Мовчан

ЩЕ ОДИН ТРАГІЧНИЙ ДОКУМЕНТ ЕПОХИ

Степан Радіон — „Із пожовклих листків в Австралії". Епізоди з автобіографії. В-во „Спадщина". Мельбурн, Австралія, 1992 р.

I

З-під пера нашого відомого земляка в Австралії — письменника, бібліографа і „літописця української Австралії" Степана Радіона, недавно появилася в світ його нова праця під вище поданою назвою, яка безумовно стане цінним документом недавніх трагічних подій нашої історії. Цінним вже хоча б тому, що в цій праці автор оповідає не тільки про те, що він чув від інших, але головно про те, що він особисто пережив або бачив в певні періоди свого життя (в минулому році йому сповнилося 81 років життя). Для прикладу наведу з його автобіографії такі два епізоди.

Було це 1920 року, коли авторові було всього вісім років і коли після ганебної поразки на західньому фронті, московські большевики поспішно відступали на схід після невдалої спроби здобути Варшаву. І ось, тоді коли вони відступали, „один червоноармійський голодранець, — пише Радіон, — наставив на мене рушницю здаля. Він стреляв на мене, я упав і чув посвист кулі надомною. Мені кінчалося тоді, власне, вісім років, і я здалека дивився на голодранське військо з ґвинтівками на шнурках, з одною босою ногою, а другою взутою; один з піджаком, а другий у сорочці без одного рукава, як вони проходили крізь моє село на схід".

„Після вистрілу в напрямку мене, — продовжує далі автор, — я півгодини зі страху лежав на землі. Потім швидко поповз додому й розказав про те матері.

— Не виходь, сину, з хати, — сказала вона, — доки ті московські голодранці не лишать наше село. То большевицька Росія, відступаючи, з ума зійшла й стріляє навіть на дітей. Богу дякувати, що не поцілив у тебе, сину"...

Минуло багато років... Після втечі на схід московських большевиків, Волинь, звідки походить Степан Радіон (село Сильне), опинилася під окупацією Польщі. І так було до початку Другої світової війни. „І ось, — пише далі С. Радіон, — коли 17-го вересня 1937 року донеслася вістка, що московські большевики займають Волинь, я зразу зірвався з ліжка і почав одягатися. Бо коли в мене виникло питання, — що робити — чекати, поки прийде новий окупант, а з ним також тюрми, концентраційні табори або розстріл в совєтських казематах, чи, навпаки, якнайшвидше утікати куди можливо, я швидко й твердо вирішив утікати. Звичайно, дуже тяжко було розставатися з рідним краєм, дорогими рідними і т. д. але, на жаль, іншого виходу не було...

„Я швидко напакував наплечника з найконечнішими речами, взяв трохи харчів і вже хотів рушити в дорогу.

— Візьми, сину, п'ятдесят злотих — вони тобі пригодяться в дорозі, — сказав батько.

— Покидаєш нас, сину... А коли ж ти вернешся? — запитала мати зі сльозами на очах.

—Так, залишаю вас і не знаю, коли вернуся, — крізь здушене чимсь горло, сказав я ледве чутним голосом, цілуючи маму в руку. Мамина сльоза скотилась на мою голову, як мене цілувала вона в чоло...

Коротко кажучи, тікаючи на захід від московського „визволителя" автор опинився аж біля Ківерця. Там на лужку в проліску стояв відділ польського війська. „Я присів, — пише він, — під придорожнім деревом напроти них. Солдати вешталися сюди-туди. Рушниці стояли на козлах. Раптом вийшов командир відділу та скомандував збірку. Командир вийшов наперед і прочитав наказ головної команди польської армії: „Волинь відходить до нашого східнього сусіда Совєтського Союзу. Всі частини, що знаходяться на цих теренах, мають здатися росіянам без бою". Після цього командир витягнув револьвера і пустив собі кулю в лоб. Солдати без команди розбіглися хто куди хотів"...

Подібного роду трагічних епізодів в своїй книжці спогадів автор подає багато. Минув ще якийсь час, і він опиняється в Німеччині. „Кінець передмістя Ганноверу, — пише він, — хемічна фабрика 'Зіхель Верке', нудна і перевтомлююча праця з надгодинами остогидла мені. Прихід весни відновив тугу за рідним краєм. Травень — усе відживає"...

(Закінчення буде)

Д-р Осип Кравченюк

УКРАЇНЦІ В ШАМОКІНІ

I

Сто років тому, 22-го лютого 1894 року, очі українських іміґрантів в Америці були звернені на Шамокін, невеличку оселю в повіті Нортамберленду Пенсильванії, бо в той день там зійшлися п'ять священиків, делеґати існуючих тоді українських прицерковних братств та горстка свідомих українців на збори, щоб здійснити заклик о. Григорія Грушки про потребу заснування народної організації, теперішнього Українського Народного Союзу. Саме з приводу сторічного ювілею УНС вважаємо доречним дати короткий огляд життя і розвитку української громади в Шамокіні.

Перші українські еміґранти приїхали до Пенсильванії наприкінці 1870-их років, саме у час посиленої конфронтації вуглекопів, які домагалися поліпшення умов праці й заробітної платні та почали творити робітничі спілки-юнії, і власників копалень, які не хотіли йти робітникам на уступки й висилати своїх аґентів у країни Центральної Европи для підшукання там дешевої і більш податливої робочої сили. Таким чином, коло 1880 року в басейні твердого вугілля появилися звербовані аґентами наші перші поселенці, спочатку з Закарпаття, згодом з Лемківщини. Поруч Шенандоа, вони поселювалися у недалекому Шамокіні і його околицях на т. зв. „печах", відомих нині під назвами Ексцельзіор, Біґ Мавнтен, Шенді Гілл, Юніонтавн, Брейда, Гікорі Свамп, Гікорі Рідж і т. д. Першими були Іван Гасич, Степан Мурдза, Мойсей Демчко, Іван Мадзелян і Антін Лучковець, а після них приїхали Іван Ґлова, Теодосій Талпаш, Олексій Шаршонь, Лука Копистянський, Андрій Лабовський та ін. Коло 1882 року їх було 25. Без знання місцевих життєвих обставин і англійської мови, вони могли порозумітися тільки з давніше прибулими з Познаньщини поляками і в них знаходили свої перші приміщення. Влаштувавшись на працю, вони почали заохочувати своїх односельчан приїздити до Америки, а жонаті спроваджували сюди своїх жінок і дітей.

Українська колонія в околиці Шамокіну швидко збільшувалася і за кілька років нараховувала коло півтори тисячі осіб, з того 400 закарпатських русинів. Працювали ті перші іміґранти в копальнях вугілля, дехто у сталеварнях в Денвілі, Па., чи на будові залізниць. Початки були дуже тяжкі: туга за рідним краєм, тяжка й небезпечна праця, визиск і ворожість місцевих робітників, включно з польськими. Зокрема ці останні дошкулювали нашим піонерам: обкидали їх камінням, насміхалися з них і намовляли інших чинити це саме. Дивно, що за цим усім стояв польський ксьондз Фльоріян Кльоновський, парох польського костьола св. Станислава Костки, до якого належали спочатку наші іміґранти. Належали, бо мусіли належати і точно платити різні повинності, тому що, як подає о. Стефан Макар, „кожний поляк під утратою неба не смів держати жодного русина, котрий би не належав до польської громади". Доходило інколи до того, що деякі наші іміґранти почали соромитися своєї народности й відвертатися від кожного, хто заговорив до них рідною українською мовою. На щастя, таких було небагато, а з приїздом о. Івана Волянського до Америки ці сумні випадки зовсім припинилися. Раз у місяць шамокінські іміґранти ходили пішки 30 миль до Шенандоа або наш священик-піонер навідувався принагідно до них і в залі школи Вітні або в домі Степана Мурдзи в Ексцельзіорі відправляв Богослуження при провізоричному престолі, давав шлюби, хрестив дітей тощо. Цей перший престіл зберігався пізніше в шамокінській церкві.

Отець Волянський заохочував шамокінських українців побудувати свою церкву і за його порадою вони відбули 21-го червня 1888 року збори для обговорення справи фондів на ту ціль. Для придбання фондів обрано комітет, до якого ввійшли: Іван Ґлова, Степан Мурдза, Пилип Гоґуц, Теодор Федько, Авксентій Врона, Антін Борис, Іван Гасич і Антін Лучковець. Церква мала постати в Ексцельзіорі, але від цього відрадив членів комітету власник будівельної компанії, мовляв, ця оселя замала й не зможе втримати парафію, і запропонував Шамокін, як найбільш відповідне місце. Цю пропозицію прийняли члени комітету, і в листопаді 1888 року купили при співпраці о. Волянського парцелю при вулиці Шамокін за 400 долярів. Не обійшлося при цьому без різних перешкод, знов таки з боку поляків, особливо згаданого вже їхнього пароха. Він виклинав наших поселенців за те, що вони посміли відлучуватися від його костьола і під час проповідей кричав з піднесеними руками: „Русини будуть ставити божницю. Просім Бога, щоб їм помішалися язики, як на вавилонській вежі". Так чи інакше, у 1888 році о. Волянський поблагословив наріжний камінь, а 22-го вересня наступного року о. Константин Андрухович посвятив нову церкву в присутності великої маси народу, включно з нашими іміґрантами з Шенандоа, Гейзелтону, Фріленду, Вілкес-Беррі та ін. Спочатку церква не мала окремої назви, а при інкорпорації 26 серпня 1891 року подано Братство св. Кирила і Методія, як її спонзора. Рік пізніше її зачартеровано під назвою Греко-католицька церква св. Томи.

Власна церква притягала щораз більше іміґрантів до Шамокіну; до них приїздив кожної третьої неділі о. Андрухович з Шенандоа, а в його відсутності молитвами проводив Іван Ґлова. 6-го липня 1890 року приїхав туди перший парох о. Теофан Обушкевич. Він заснував читальню, мішаний хор і оркестру, але за рік, не отримавши підвишки платні, залишив парафію і виїхав до Олифанту. Українці Шамокіну були два роки без пастиря і, як давніше, користали з принагідних услуг священика із Шенандоа. У той же час вони висилали прохання до Митрополита Сембратовича, і 30-го квітня 1893 року до Шамокіну приїхав о. Іван Констанкевич.

Продовження буде.

В 50-ТУ РІЧНИЦЮ БОЇВ ПІД БРОДАМИ 1944 - 1994

У 50 - ЛІТТЯ БРОДІВ

Українська визвольна боротьба від часів Івана Мазепи, творця новітньої української політики, щей битвою під Полтавою, змінювала поступенно думаючу українську людину — головно молодь. Під Полтавою розігрались трагічні події, програв Іван Мазепа битву, але боротьби за власну державу і ідеї не вбито.

На цьому і слідуючих поривах українських політичних і військових провідників, у формі повстань, а головно створення легіону Укр. Січових Стрільців, Карпатська Україна - це те що виховувало і карбувало новий спосіб думання і проводу та його вплив на молодь.

У висліді цих міркувань і многих зустрічей політичних і бувших військових провідників, було рішено піти на ще один ризиковний крок — створити і вишколити хоч в чужих мундирах — модерну військову формацію.

51 літ тому у 1943 р. створено дивізію «Галичина», а її створення підхопила молодь з ентузіязмом, бо вкоротці зголосилось около 80 тис. новобранців. Була інша альтернатива, що вже існувала один рік - Українська Повстанська Армія, що рівнож росла в цей час в числі, надіючись на сприятливі можливості для створення власної держави.

Обі військові формації готувались до зустрічі закінчення 2-ї світової війни, яке повинно було принести звільнення нашої батьківщини від довгої неволі. Після вишколу дивізії прийшло до битви під Бродами, яка нажаль не принесла сподіваних вислідів.

Під Бродами не самі члени дивізії як вояки, але ціла українська нація понесла болючі втрати. Це не перша втрата на шляху до самостійної України — їх безліч, але і під Бродами ворог не вбив ідеї. Візія модерної української армії здійснилась у вже самостійній Україні, а решта це лиш питання часу.

Сьогодні ми клонимо наші голови перед тими тисячами поляглих на полях Брідщини в подяці за їхню найвищу жертву і ми певні що на цих Брідських полях висить покривало Божого благословення за їхню жертву за власного брата.

Крайова Управа Братства Дивізії просить українське громадянство — головно укр. комбатантські організації, щоб вони віддали честь цим героям у належній, гідній формі і змісті, як доказ признання, пошани і любови за це, що вони віддали своє молоде життя, щоб ми могли жити краще у власній вільній українській державі.

Крайова Управа в ЗСА

З діяльности Братства «Броди-Лев»

Вже понад 40 років свого існування, а це від Основуючих Зборів 15-го червня 1952 р. до сьогодні Братство «Броди-Лев» займається охороною воєнних могил наших борців поляглих в боротьбі за Україну: колишніх Усусусів, воїнів УГА, армії УНР, УПА і Дивізії «Галичина». За ці роки праці впорядковано й насипано багато могил, споряджено нові пам'ятники, уділено допомогу потребуючим. Тут треба скласти велике признання і подяку нашій громаді за її жертвенність, бо без їхньої помочі не було би змоги зробити все те, що було зроблене.

Можна радіти і бути гордими, що сьогодні є пам'ятники нашим поляглим побратимам по зброї в Австрії, Італії, Польщі, Словаччині, ЗСА, а тепер і в Україні, які матимуть тривке історичне, освітнє, і виховне значення для молодих поколінь України. Наступне велике завдання перед Братством і нашою громадою, це допомогти побратимам з Галицького Братства в Україні в їхній праці над розшуками і перепохованням соток, а може й тисяч наших дивізійників, які в липні 1944 р. загинули в боях під Бродами.

Пожертва Братства «Броди-Лев» за останні роки, від 1991 р. до липня 1994 р.

Австрія і Німеччина	
Воєнні могили і пам'ятники	22 550 дол.
Допомога	450 дол.
Польща	
Воєнні могили і пам'ятники	4 800 дол.
Допомога	2 314 дол.
Франція	
Воєнні могили і пам'ятники	5 300 дол.
ЗСА	
Воєнні могили і пам'ятники	15 912 дол.
Україна	
Воєнні могили і пам'ятники	9 900 дол.
Допомога	3 780 дол.
Перепоховання	15 000 дол.

Цвинтар кол. вояків армії УНР у Варшаві

«За рідний край, за нарід свій, за волю України..»

За це і виключно за це йшли ми під Броди гарячого липня 1944 року. Небагатьом було суджено вернутися й саме тому тяжить на нас, тих що повернулися, святий обов'язок сказати українській громаді за що ми йшли, за що полягли наші друзі на широких ланах Поділля, за що сотні інвалідів, а другі сотні й тисячі ще й нині караються в Сибірі, за що материні сльози оплакують сина, що поліг там у стіп Маркіянової гори. Але не тільки маємо сказати «за що». Українська громадськість мусить теж знати, як билися і як гинули вояки 1-ї Української Дивізії у великому бою під Бродами.

Не зважаючи на те, що політична концепція Дивізії була неприємлива для української молоді, тисячі її таки до Дивізії пішли. Пішли не тому, що байдуже їм було: лев чи тризуб, за якусь там «Нову Европу» і «Пакс Ґерманіка» мають вони йти чи за Україну. Українська молодь пішла до Дивізії саме тому, що понад усе ставила активну боротьбу за волю своєї батьківщини, що не могла пройти байдуже повз нагоду взяти зброю в руки, знаючи добре, проти кого і за що вона її має вжити. У своєму гарячому бажанні служити Україні вона не зважала навіть на те, що говорено офіційно про Дивізію й які цілі ставлено перед нею. Бажання мати зброю в руках й уміти нею володіти для справи визволення України було одиноким і вирішним стимулом, що велів тим людям вчитися, і ще раз вчитися воєнного діла, щоб тим краще служити справі.

Глибока віра у свої сили, в незнищенність і відпорність української ідеї, що жевріла в їхніх серцях, давала їм певність, що яких прийомів не вживала б протилежна сторона, чого не хотіла б із них зробити, вони завжди лишаться тільки і виключно тільки українськими вояками. Вже нині можемо ствердити, що це відчуття не завело їх. Вояцтво 1-ї Української Дивізії доказало, що нема сили, ні обставин, що змусили б українську людину хоч дрібку відступити від української правди — ідеї самостійности і соборности.

Власне, існування 1-ї Української Дивізії довело великої істини, що нема земної сили, яка зуміла б закрити перед очима українського патріота блиск маєстатуВеликої Ідеї української волі. Раз виховані в її могутньому підсонні всі ці гуцули, лемки, сини Бойківщини, одчайдушні одеські босяки й неустрашені волиняки залишилися її гарячими визнавцями і в Дивізії творили при найбільш несприятливих обставинах українську дійсність, примушуючи навіть сталь німецького шолома достроїтися до української ідеї, а ніколи навпаки. Те, чого не зробили, чи не могли зробити українські творці Дивізії, те зробив український вояк своєю поставою і завзяттям. І саме ця постава і завзяття, з яким виступали Українські вояки, виборюючи хоча б найменші навіть національні полегші в Дивізії, це те цінне, непорочно чисте й величне, що мусимо відмітити в 1-ій Українській Дивізії, точніше у її вояцтві. Це той феномен модерної української людини, що зроджена в бурі Визвольних змагань, загартована сибірами і бриґітками, задивлена у свою велику ідею, йде до неї послідовно, і нема сили, що зіштовхнула б її з наміченого шляху.

При кінці червня 1944 року Дивізія, добре вишколена і модерно узброєна була вислана на східний фронт під містечко Броди і зараз же уведена у фронтову дію. Починаються тяжкі оборонні бої.

Дня 19 липня стає відомим, що Дивізія враз із XIII армійським корпусом, що в його склад вона входила, була окружена більшовиками. З дня на день, з години на годину все тісніше замикається перстень ворожих сил навкруги Дивізії. Молодий вояк приймає бій і зводить його так, як це вивчив на вишколах.

У відповідь на більшовицькі наступи йдуть бравурні протинаступи українських куренів та сотень. Ведуть їх українські старшини, деякі з-поміж них ще ветерани українських Визвольних змагань.

Ось декілька фрагментів з боїв:

Поранений гранатою пор. Рудичів не зважає на рани, пориває своїм прикладом молодих вояків, біжить до протинаступу, прочищує від ворога власні становища і щойно тоді дозволяє себе відвезти на перев'язочний пункт. Там знову командир важкої сотні пор. Маркевич стріляє важким кулеметом до останнього набою в ленті і, прошитий ворожими кулями, гине з рукою на замку своєї зброї. В ярі оподалік від шоссе на Олесько лежить стрілець Самбір. Він дістав наказ зайняти там становище зі своєю автомашиною, й він ні кроком не поступається: його не зворушують більшовицькі обстріли, він знає, що мусить виконати наказ і він його виконує аж до смерти.

Але чи тільки пор. Рудичів, стр. Самбір, пор. Маркевич? Чи можна зчислити всіх тих старшин, підстаршин і стрільців, що вже навіть тоді, коли положення було безвиглядне і багато німців кидало зброю — далі спокійно обслуговували свою зброю, виконували накази своїх старшин і густим трупом ворога стелили буйні лани подільських пшениць? Чи можна почислити всі ті артилерійські стрільна, що ними наші гармаші десятками посилали у повітря більшовицьких бійців? Чи можна перечислити тих одчайдушних стрільців протитанкової оборони, що протипанцерними п'ястуками нищили більшовицькі танки? Хто може переповісти тихе геройство куреня піонерів, чи сотень фюзилерів? Та й не про переповідання цих могутніх фраґментів брідської битви нам зараз йдеться. Ми хочемо тільки довести до відома української громади, що український вояк успішно склав свій вояцький іспит під Бродами, що не посоромив слави української зброї, та що і під Бродами не бракло геройських вчинків.

Не зважаючи на завзяту оборону і гори трупів, що ними оплачував ворог кожну п'ядь землі, перстень оточення все вужчав. Прийшов нарешті день 21-го липня і наказ до прориву зоточення. Ще нині перед моїми очима гори трупів — своїх і ворожих — там обабіч при залізничному шляху біля залізничного моста. Український вояк дорого продавав своє життя, бився до останнього набою...

На бойовищах 1-ої Української Дивізії, на подільських полях, де полягли чотири тисячі українських вояків, немає нині ні хрестів ні могил. Даремно шукатиме батько чи мати місця, де спочив їх син. Тільки одне лишилось їм, товаришам зброї, що лежать під Бродами: славна пам'ять про них, пам'ять, що йтиме про їх бій із покоління в покоління.

І ще одне вони мають: вірних друзів, товаришів зброї, що ніколи не забудуть про них. Ми хилимо голови перед Вашою геройською смертю на полі бою, а на Ваші невідомі могили складаємо китицю найпишніших квітів — наше найглибше приречення лишитися назавжди вірними ідеї, за яку Ви полягли.

Промова (в скороченню) пор. д-ра Л. Ортинського, учасника бою, на першій Святочній Академії в пошану поляглих під Бродами вояків Дивізії «Галичина» — 1-ої УД УНА, в Мюнхені 29-го липня 1951 р.

ДОТИК ПРЕЧИСТОЇ

І. БОЖЕМСЬКА -- Присвята, Тим, що впали під Бродами

В теплу липневу нічку,
як грали зловіще гармати,
по брідськім побоєвищі
проходила Божая Мати.

Тому згорнула волосся,
тому рани перев'язала,
подала ковток водиці,
іншому щось сказала.

Тому сльози з очей втерла,
до того тільки всміхнулась.
Тамтого перехрестила,
як біля нього зігнулась.

Тому шолом з чола зняла,
з тим проказала молитву.
Нікого не оминала
і не зважала на битву.

Холодну клала долоню
на згарячені скроні.
Від дотику того ніжного
зникали враз усі болі.

Хто тільки міг ще піднятись,
той цілував кінець шати.
Кожний шептав ледве чутно:
Спаси, ратуй, Божа Мати!

У ту пропам'ятну нічку
постать біла, імлиста —
по брідському полі бою
мов привид ішла Пречиста.

Очі горіли стражданням,
серце здригалося з болю.
Одежа побагряніла
від крови, що плила рікою.

З утоми згиналися ноги,
по лицях сльози спливали.
А битва шаліла довкола,
а кулі мов оси літали.

В теплу липневу нічку,
як грали зловіщо гармати,
поміж ранених і вбитих,
проходила Божая Мати.

Перепохоронення поляглих вояків на Брідських полях

В минулому році 1993, після закінчення святкувань для відзначення 50-ої річниці зформування Дивізії «Галичина», які відбулися у Львові та на Брідських полях, Крайова Управа Галицького Братства почала працю над розшуками, розкопками, і перепохороненнями поляглих там дивізійників. Це величезне завдання, яке Крайова Управа взяла на себе, для своїх поляглих друзів і їх родин вимагатиме надзвичайного вкладу праці, часу, зусилля, координації, коштів і співпраці з іншими організаціями.

Перша фаза, яка почалася минулого року, і активно продовжується цього року - це роз'їзди членів Управи до сіл Брідщини де проходили бої, щоби при допомозі населення виявити всі можливі поховання, як одиноких, так і братських могил. Їх наноситься на мапу терену і робиться шкіци, а самі місця поховань зазначується хрестами або табличками. Поміч населення в розшуках є дуже важною, тому Крайова Управа пов'язалася з місцевими священниками, Союзом Українок, т-вом Просвіта та молодечими організаціями, щоби з їх поміччю звернутися до людей показувати місця, де в липні 1944 року згинули, і були поховані вояки Дивізії. Цю фазу треба би завершити якнайшвидще, як довго ще живуть люди, що були свідками боїв, пам'ятають, і можуть показати ці місця.

Перші перепохоронення були проведені в селах Підгірці, Олесько, і Поморяни, здійснені за допомогою місцевих громад. Наступні два перепохоронення були проведені в селах Бонишин і Княже вже зкооперовано з т-вом «Меморіал», державною адміністрацією, військовою частиною, місцевими громадськими організаціями, з участю археологів, судового медичного експерта та сапера від військової частини. В селі Бонишин виявлено 13 останків: 3-ох дивізійників, 5-ох німецьких вояків і 5-ох червоноармійців. Знайдені ідентифікаційні жетони дивізійників і кількох німецьких вояків відіслано в Німеччину для розпізнавання прізвищ поляглих. Останки тих, які мали позначення покладено в поодинокі домовини, інших в спільні: окремо німців, окремо червоноармійців. Домовини були пронумеровані відповідно до складених актів, і в такому самому порядку вкладено їх в спільній могилі. Над кожною домовиною поставлено простий, дерев'яний хрест, де написано хто під ним похоронений.

В селі Княже виявлено поховання в бувшому окопі 7-ох вояків: 2-ох німців (з жетонами), і 5-ох дивізійників, вже переодягнених в цивільну одежу (при них знайдено хрестики й медальйони). Всі семеро, як твердить очевидець, були розстріляні — це визначено по характерних дірках в черепах: 7.62 мм в діяметрі. Німецьких вояків перепохоронено індивідуально, дивізійників в спільних домовинах, як невідомих вояків.

Перепохоронення відбулися урочисто з участю греко-католицького і автокефального священників, побратимів-дивізійників з прапорами, вояків, школярів і місцевої громади. Відправа і посвячення тлінних останків загиблих воїнів 3-ох армій відбулися біля будинків медпункту, де були построєні домовини, а панахида в церкві. Домовини несли на раменах до церкви, потім на цвинтар побратими - дивізійники та молоді вояки. За ними йшли прапори, потім школярі, які несли багато вінків. На перепохороненнях в селі Бонишин приїхали рідні двох червоноармійців з Хмельницької области, які могли самі побачити, як з почестями перепохоронено тлінні останки їхніх батьків.

В тому часі зродився плян про спорудження військового цвинтаря-меморіалу з пам'ятником невідомому воякови-дивізійникові, щоби біля нього перепохоронювати тлінні останки наших побратимів, яких будеться відшукувати на місцях боїв. На цей цвинтар вибрано місце біля траси Львів — Золочів, приблизно 600 м не доїжджаючи до с. Ясенівці, де був здійснений прорив з окруження. Після відповідних старань одержано 28 лютого ц.р. від Львівської Обласної Державної Адміністрації розпорядження Представника Президента України про встановлення на території села Червоне Золочівського району пам'ятника, пам'ятних знаків та створення військового цвинтаря-меморіалу вояків Української Дивізії «Галичина», солдатів Радянської Армії та Вермахту. Одержано площу землі величиною приблизно двох гектарів. Цвинтар буде обгороджений живоплотом, до нього вже будується дорога від головного шляху, буде встановлений пам'ятний знак, в середині капличка і терасні сходи. Кошти пов'язані зі спорудженням цвинтаря-меморіалу і перепохороненнями покрило до тепер Братство «Броди-Лев», Ню Йорк.

Фраґмент із перепохования село Княже — жовтень 1993 р.

Побратими і вояки несуть домовини поляглих дивізійників -- село Княже

Весною ц.р. Крайова Управа Галицького Братства підписала угоду з правлінням організації «Меморіал», яка займається розшуками жертв війн і репресій. Т-во «Меморіал» має до диспозиції компютер, і кваліфікованих фахівців потрібних при розкопках, розпізнаванні тлінних останків і виготовлюванні потрібних документів. При кінці березня ц.р. голова Крайової Управи і представник т-ва «Меморіал» мали зустріч з Представниками німецького Товариства Опіки над Воєнними Могилами. Вони їздили на брідські поля, щоби ознайомити німців з тереном і можливостями робити там розкопки та перепохования. Німецьке Товариство Опіки над Воєнними Могилами ще остаточно не рішило, чи буде проводити розкопки і перепохования німецьких вояків поляглих на брідських полях. Якщо так, то вони обіцяли дати пластикові мішки, розпізнавати жетони дивізійників, та якщо є бажання, перепоховати дивізійників на їхньому цвинтарі.

Під кінець травня ц.р. почато роботи по розкопках в селі Княже. Дотепер виявлено 53 останки, в тому 22 дивізійники, між ними правдоподібно останки двох старшин. Перепохоронення 22 тлінних останків дивізійників відбулося 10. липня цього року, вже на новому цвинтарі.

Від нас усіх побратимів-дивізійників, а теж і недивізійників належиться велика подяка членам Управи Галицького Братства, які взяли на себе і виконують цю важку роботу пов'язану з розшуками і перепохороненнями поляглих друзів на полях Поділля. Допоможім їм завершити це діло і добрим словом, і щедрим датком.

Евген Шипайло

« Зберігати історичні військові пам'ятки минулого — це наш священний обов'язок »

ЛІТОПИС УКРАЇНСЬКЕ ІСТОРИЧНЕ ТОВАРИСТВО

Ч. 9. · ВЕРЕСЕНЬ 1994 РІК ВИДАННЯ IX

ПРИВІТ ВІД НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ З ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Вельмишановний пане редакторе,

Маємо велику честь привітати Вас з нагоди 30-літнього ювілею „Українського Історика". Впродовж усіх цих років часопис був поважним науковим виданням, і достойно репрезентував національну українську історичну науку у світі. Він доносив слово правди і про історію українського народу, і про його сьогодення. Повертав із небуття імена забутих та зганьблених тоталітарним режимом в Україні видатних політичних, військових та громадських діячів. Завдяки невтомній праці таких подвижників, як Любомир Винар, Наталія-Полонська Василенко, Олександер Оглоблин, Марко Антонович, Богдан Винар, Олександер Баран, Олександер Домбровський, Михайло Ждан, Ігор Каменецький, Роман Климкевич, Теодор Мацьків, Тарас Гунчак, Олег Ґерус, Аркадій Жуковський, Ярослав Пастернак, світ дізнався про Україну, її історію і культуру. Бажаємо Вам надхненної праці на ниві розвитку української історичної науки. Сподіваємося, що часопис стане доступним широкому колу дослідників в Україні.

Народні депутати України: Олександер Піскун, Катерина Завадська, Вячеслав Чорновіл, Дмитро Чобіт, Михайло Косів, Ірина Калинець, Михайло Горинь, Богдан Ребрик, Ігор Юхновський, Лариса Скорик, Богдан Козярський, Арсен Зінченко, Дмитро Павличко.

Український Історик

1963

Від редакції

Олександер Оглоблин

Завдання української історіографії на еміграції

Перша сторінка „Українського Історика" ч. 1, 1963 р.

Звіт керівника історичної секції міжнародної конференції в Києві проф. В. Сергійчука

У роботі історичної секції „'Український історик' і проблеми Української держави" взяли участь 60 науковців, з доповідями виступили 24. Всі вони одностайно дали високу оцінку внеску журналові „Український Історик" за 30 років його існування.

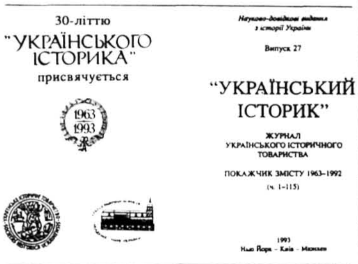
Вшановуючи творчий доробок авторів „Українського Історика", учасники конференції особливо відзначили подвижницьку діяльність його засновника і головного редактора проф. Любомира Винара, завдяки саме йому в першу чергу українська історична наука мала в період поневолення України тоталітарним режимом чесний голос наукової правди.

Виступаючі на нашій секції пропонували видавати журнал „Український Історик" одночасно в Києві і на Заході, зокрема наголошено потребу видавати статті, англійською, французькою та німецькою мовами. Було чимало конкретних пропозицій щодо дальшого вдосконалення змісту журналу.

Крім того учасники нашої секції пропонували регулярно (раз у три роки) проводити з'їзди істориків (пропозиція Л. Винара), розпочати підготовку нової української історичної енциклопедії; підготувати справді науковий (з використанням архівів України) підручник з історії України, видавати систематично покажчик української історичної бібліографії, написати справді об'єктивний нарис української історіографії, скласти повний список репресованих істориків України, подбати про перевидання їхніх праць та збереження їхніх пам'ятників; ввійти з пропозацією про повернення Академії Наук України її історичної назви Українська Академія Наук або Всеукраїнська Академія Наук.

Від редакції. — Історичною сесією проводили професори Володимир Сергійчук (Київський Університет) і Любомир Винар (Кентський стейтовий університет). Рекомендації секції передано до загальних рекомендацій міжнародної конференції. Цей звіт подається у скороченій формі.

Українське Історичне Товариство висловлює подяку Головному Екзекутивному Комітетові УНСоюзу за дозвіл видрукувати ці матеріяли в органі УНСоюзу, щоденнику „Свобода".

30-літтю "УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИКА" присвячується

1963 1993

Науково-довідкові видання з історії України

Випуск 27

"УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИК"

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИЧНОГО ТОВАРИСТВА

ПОКАЖЧИК ЗМІСТУ 1963–1992

(ч. 1–115)

1993

Нью Йорк – Київ – Мюнхен

Заголовна сторінка київського видання.

"УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИК", 1963–1992

Роки	Числа	Статті/матеріяли	Рецензії	Число сторінок
1963–1966	1–12	89	44	606
1967–1970	13–28	84	142	1137
1971–1974	29–44	98	111	1353
1975–1978	45–60	90	78	1114
1979–1983	61–80	79	59	1201
1984–1987	81–96	103	54	1133
1988–1992	97–115	138	26	1450
Разом	115	741	514	7994

„УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИК" І МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ

14—16-го жовтня 1993 року в Києві відбулася друга міжнародна конференція на тему „Українознавство в розбудові держави". Конференцію зорганізували такі установи: Міністерство Освіти України, Інститут Українознавства Київського Університету ім. Т. Шевченка і Академія Наук України. В конференції взяло участь понад 600 учасників. З приємністю відзначаємо, що Київський Університит з ініціятиви проф. Петра Кононенка, директора Інституту Українознавства, і проф. Володимира Сергійчука, голови Історичного відділу Інституту, гідно відзначили 30-ліття „Українського Історика". В актовому залі університету на пленарній сесії д-р Любомир Винар, засновник і редактор журналу, виголосив одну із ключових доповідей „'30-річчя Українського Історика' і завдання сучасної української історіографії".

Друга сесія конференції (історична секція II) була присвячена темі „'Український Історик' і проблеми будівництва української держави". Секцією проводили Володимир Сергійчук (Київ) і Любомир Винар (Кент, ЗСА). На тему „Українського Історика" виголошено такі доповіді і повідомлення: Ганна Швидько, „Гетьманщина XVII—XVIII ст. на сторінках 'Українського Історика' ", Тамара Мандебура (Київ), „Післявоєнна історія радянської України у висвітленні 'Українського Історика' ", Сергій Білокінь (Київ), „Внесок 'Українського Історика' в розвиток української науки", Володимир Косик (Франція), „'Український Історик" про ОУН і УПА", Валентина Піскун (Київ), „'Український Історик' у правдивому висвітлені історії української революції", Наталія Кічигина (Миколаїв), „Аграрне питання Центральної Ради на сторінках 'Українського Історика' "; Ігор Гирич (Київ), „Висвітлення постаті Михайла Грушевського на сторінках 'Українського Історика' "; Тетяна Литвинова (Дніпропетровськ), „Студійовання над паперами родини Поетик в 'Українському Історику' "; Володимир Сергійчук (Київ), „Мазепіяна на сторінках 'Українського Історика' ", Юрій Мицик (Дніпропетровськ), „Проблема археографії на сторінках 'Українського Історика' ", Олександер Вовк (Київ), „Історіографія ОУН—УПА в 'Українському Історику' "; Іван Стороженко (Дніпропетровськ)", Військове мистецтво запорозького козацтва на сторінках 'Українського Історика' "; Микола Чубук (Київ), „'Український Історик" в оцінці української еміґрації"; Богдан Якимович (Львів), „Питання національної символіки на сторінках 'Українського Історика' "; Віктор Цибульський, Віктор Гром (Рівне), „Деякі проблеми Хмельниччини"; Людмила Мазука, „Проблеми міграції в насвітленні 'Українського Історика' "; Віктор Гусєв (Київ), „Проблеми національних меншин на сторінках 'Українського Історика' ", Любомир Клочко (Київ), „'Український Історик' про археологічні дослідження на Україні"; Богдан Сергійчук (Київ), „Українсько-турецькі відносини на сторінках 'Українського Історика' ", Ігор Верба (Київ), „Публікації Олександра Оглоблина на сторінках 'Українського Історика' " і Ярослав Каракула (Київ), „Внесок 'Українського Історика' у розвиток національної історіографічної школи".

Треба ствердити, що це була вийнятково важлива історична сесія, присвячена довголітньому виданню „Українського Історика", в якій взяли участь представники різних ґенерацій українських істориків і дослідників допоміжних історичних наук. Переважали молоді історики, які підкреслювали вплив „Українського Історика" на сучасний розвиток української історичної науки. В резолюціях висловлено повне признання основникові і будівничим „Українського Історика", а також побажання, щоб журнал паралельно появлявся в Україні і на Заході. Доповіді з конференції будуть надруковані в журналі.

**ДОРОГІ БАТЬКИ!
ПОСИЛАЙТЕ ВАШИХ ДІТЕЙ
ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ! УКРАЇНА
НЕ МОЖЕ ВТРАЧАТИ СВОЇХ РІДНИХ
ДІТЕЙ! БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ,
МОЛИТВИ, КНИЖКИ, ЖУРНАЛУ, МУЗИКИ,
ПІСНІ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ
ДИТИНИ.**

Любомир Винар

„УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИК": 1963—93

Два місяці перед відходом у вічність проф. Олександер Оглоблин сказав: „Любомир, ми своє завдання виконали. „Український Історик" продовжив кращі традиції української історіографії і з честю сповнив свій обов'язок перед історичною наукою і українською нацією". Олександер Петрович правдиво насвітлив ролю „Українського Історика" (УІ), який довгі роки був гідним репрезентантом на міжнародному науковому форумі і взагалі причинився до дальшого розвитку української національної історіографії у вийнятково тяжких матеріяльних обставинах. Коли в 1963 році я заснував журнал, багато моїх приятелів і співробітників пророкували йому коротке життя. Сьогодні з повною сатифакцією можемо сказати, що на щастя, вони помилилися. В 1963-64 роках, в ідеалістичному пориві, ми не бачили перешкод, або не хотіли їх бачити. В молодшому віці набагато легше реалізувати навіть і вийнятково важкі проєкти — і так сталося із нашим журналом, який безпосередньо причинився в 1964-65 роках до постання Українського Історичного Товариства. І ця подія також не вкладається в „нормальну логіку" — завжди постає установа, а опісля появляється її орган. У нас було навпаки і це, мабуть, також причинилося до росту У. І. — замість бюрократії і „наукового політиканства" в нас була віддана, систематична наукова діяльність, без зайвих самореклям і, як ми писали вже давніше: „У всіх починах нам присвячувала лише одна основна ідея — причинитися до поновного ренесансу української історичної науки та виконати свій священий обов'язок перед українською і світовою історіографією й перед українським народом" (Л. Винар, „Десятиліття Українського Історика", Мюнхен, 1974).

У жовтні 1993 року я брав участь в міжнародній конференції у Києві під назвою „Українознавство в розбудові держави", яку зорганізували Міністерство освіти України, Київський Університет і Академія Наук України. Там, властиво, перший раз я побачив вагомий вплив УІ на сучасний розвиток національної культури і історичної наукової історіографії в Україні. На історичній сесії (Секція II) конференції на тему „Український Історик „і проблеми будівництва української держави" виголошено істориками з України понад 20 доповідей, присвячених різним тематичним аспектам „Українського Історика". Доповідали історики старшої, середущої і, що дуже відрадно, наймолодшої ґенерації — і всі вони прийшли до переконання, або як у звіті підкреслив керівник секції проф. В. Сергійчук, „одностайно дали високу оцінку журналу „Український Історик" і його внеску в розвиток історичної науки, відзначаючи, що видання продовжило кращі традиції Записок НТШ та часопису „Україна", який виходив під редакцією М. Грушевського" (текст резолюції друкується окремо). Шкода, що до того часу не дожив мій колишній професор і згодом найближчий співробітник УІ Олександер Петрович Оглоблин. Він тоді побачив би, з перспективи київських вчених, їхню високу оцінку журналу, а також те, що тепер стоїть в авангарді відродження української національної історіографії.

Проф. д-р Любомир Винар Основник „Українського Історика" в 1963 році.

Друга „київська несподіванка" — це покажчик змісту „Українського Історика" за останніх 30 років, що появився під фірмою Інституту української археографії Академії Наук України (Київ 1993, 114 стор.) Тим самим наші науковці в Україні будуть мати перегляд змісту й історію журналу в окремому виданні. Вже готується друге видання довірника У. І. і директор Бібліотеки ім. В. Вернадського АН України д-р О. Онищенко висловив побажання, щоб це видання появилося 15-тисячним тиражем. Я згадую про ці важливі епізоди тому, щоб читачі в діяспорі зрозуміли вагу і вплив УІ в Україні, зокрема в закріпленні української державности.

Не буду писати про історичний розвиток УІ — він відомий і про це вже написано чимало праць. Проте сьогодні, з нагоди 30-ліття „Українського Історика", з великим признанням і подякою хочу згадати його видатних сподвижників, провідних співробітників, які вже відійшли від нас у засвіти. Їхній тривалий вклад в УІ-УІТ залишиться золотим фондом української історичної науки. Тут в першу чергу маю на увазі Олександра Оглоблина, Наталію Полонську-Василенко, Ярослава Пастернака, Володимира Кубійовича, Петра Курінного, Іллю Витановича, Михайла Ждана, Петра Курінного, Лева Биковського, Романа Климкевича, Миколу Чубатого, Іринея Назарка та інших — вони правдиві будівничі У. І. Зі сьогоднішних найближчих співробітників в першу чергу згадаємо Марка Антоновича, співредактора і довгі роки мовного редактора УІ, дійсного ідеаліста УІ і дорадника Олександра Домбровського, Олександра Барана, Аркадія Жуковського, Ігоря Каменецького, Б. Винара, Т. Цюцюру, Юрія Бойка, Теодора Мацькова, Василя Омельченка, Юрія Книша, О. Геруса, М. Папа, Дм. Штогрина і інших — всі вони причинилися до росту УІ. Також щира подяка належиться Наталії Пазуняк, теперішній мовній редакторці УІ.

За нашими підрахунками, біля 200 авторів друкували свої праці на сторінках У. І. Проте в 1990-их роках започатковано новий етап „Українського Історика", який тепер став всеукраїнським історичним журналом. В редакційній колеґії вже бачимо Михайла Брайчевського, Ярослава Дашкевича, Ярослава Дзеру, Галину Швидько, Ігоря Гирича, Тамару Булат та інших, рівночасно збільшено число співробітників УІ з України й інших европейських країн (напр. Стефан Козак з Польщі), значно поширено тематику журналу, зокрема друкування джерельних матеріялів з архівів України, а також відновлено відділ археологічних досліджень. „Український Історик" далі тематично розвивається і в короткому часі буде появлятися рівночасно в Україні і на Заході завдяки ком'пютерській техніці.

Важливо згадати, що журнал далі індексується в найповажніших довідкових міжнародних виданнях „Гісторікал Абстрактс" і „Амеріка: Гісторі анд Ляйф" та інших, і тим самим статті з УІ доступні широкому колу дослідників в Европі й інших континентах.

Треба згадати, що протягом 1963—92 років видруковано 7,994 сторін в УІ в 50-ти окремих тематичних рубриках. Це відзеркалює багатовимірність тематики УІ.

Сьогодні, з нагоди 130-ліття „Українського Історика", хочемо сердечно подякувати усім меценатам і передплатникам журналу, які своїм вирозумінням і допомогою безпосередньо причинилися до його появи і заразом просимо дальшого їхнього вирозуміння до завдань українських істориків і У. І., які стоять на сторожі історичної правди України. Сьогодні розвиток української національної культури і української державности тісно пов'язаний з розумінням історичного процесу в усіх періодах розвитку українського народу, від античної доби до найновішої історичної доби. Після довголітньої русифікації і фальсифікації усіх періодів історії України совєтською владою і партійними істориками, тепер наступив час відродження української національної історіографії в Україні. В цьому відродженні „Український Історик" відограє провідну ролю.

ДОБРОДІЇ І ЧИТАЧІ „УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИКА!"

У 1993 році ми відзначили 30-ліття „Українського Історика". Перед істориками УІТ і взагалі українськими науковцями стоять великі завдання відносно відродження української національної культури і розбудови української історичної науки. Звертаємося до вас з великою просьбою приєднати бодай одного мецената і одного нового передплатника „Українського Історика" (річна передплата в 1994 році виносить 40 дол). Замовляйте журнал до бібліотек і допоможіть УІТ вислати більшу кількість примірників журналу в Україну. Віримо, що українські установи і громадянство підтримають наш заклик і стануть правдивими будівничими української історичної науки, яка є основою нашої культури і державного будівництва України. Згори дякуємо за ваше вирозуміння і допомогу.

Чеки просимо виставляти на „Ukrainian Historian" (Ю.Ф.):

Америка
„The Ukrainian Historian"
P.O. Box 312
Kent, Ohio 44240
USA

Европа
Dr. O. Wintoniak
Postfach 37 02 48
800 Munchen 37
West Germany

Канада
„The Ukrainian Historian"
P.O. Box 95
Etobicoke, Ont. M9C 4V2
Canada

Просимо виповнити нашу форму і разом з передплатою і пожертвою надіслати на подану адресу в Канаді або Америці. Станьте правдивим будівничим української історичної науки. Щиро дякуємо!

УПРАВА УІТ

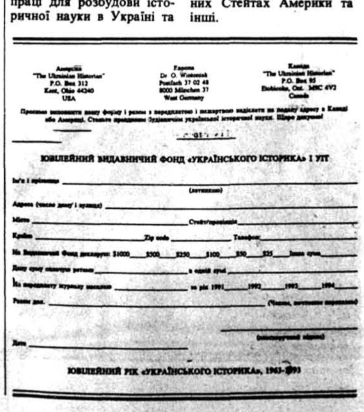
ЮВІЛЕЙНИЙ ВИДАВНИЧИЙ ФОНД „УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИКА" І УІТ

ЮВІЛЕЙНИЙ РІК „УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИКА", 1963-93

Просимо надсилати матеріяли до наступного числа сторінки УІТ в „Свободі" на таку адресу: Д-р Олександер Домбровський (УІ), 165-16 Clinton Terr., Jamaica, N.Y. 11432.

Привітання з нагоди 30-річчя „Українського Історика"

На адресу редакції „Українського Історика" і особисто його редактора проф. Любомира Винара у зв'язку з 30-річчям журналу надійшли десятки привітань від українських наукових установ, організацій, вищих навчальних закладів як зі З'єднаних Стейтів Америки, так і з інших країн світу, в тому числі і з України. Зокрема щирі слова привітань та побажання дальшої плідної праці для розбудови історичної науки в Україні та поширення знань про нашу країну серед інших народів надіслали керівники Університету „Києво-Могилянська Академія", редакція київського журналу „Старожитності", Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові, Академія Наук України, Інститут Українознавства Київського Університету, Українська Вільна Академія Наук в Канаді, амбасада України у З'єднаних Стейтах Америки та інші.

ЮВІЛЕЙНИЙ ВИДАВНИЧИЙ ФОНД „УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИКА" І УІТ

ЮВІЛЕЙНИЙ РІК „УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИКА", 1963-93

Гуманітарна коаліція вислала медичний транспорт для потерпілих Чорнобиля

Група допомогових організацій, під проводом Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля, Союзу Українок Америки і Католицької місії Ню Йорку, вислала на Україну великий транспорт медичної допомоги для зростаючого числа жертв чорнобильської катастрофи. Допомогу вислано 21-го червня з летунської бази в місті Довер, Делавер, військовим літаком С-5 за згодою американського Уряду. Державний департамент ЗСА схвалив цей проєкт і подарував паливо на місію.

Перед відлетом літака відбулася пресова конференція, на якій керівник Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля (ФДДЧ) Надія Матківська в своєму виступі виличила шпиталі України, які були призначені на отримання медикаментів: „Сьогодні висилаємо обіцяну медичну допомогу до Чернігова, Києва, Харкова і інших міст. Ця допомога для усіх дітей, які хворіють з причини чорнобильської катастрофи... Нашою ціллю є не тільки пам'ятати про цю трагедію, але якнайбільше і найбільш коректно допомогти цим хворим дітям".

Транспортний літак С-5 прилетів до Бориспроля 23-го червня, де чекали його американські лікарі, представники ФДДЧ, Союзу Українок і українських лікарень. Медичні апарати і ліки були доставлені до шпиталів Києва, Чернігова, Харкова, Луганського, Донецького, Львова і Черкас, де ФДДЧ перевірив якість лікування і справність управи. В транспорті теж була велика кількість дорогих ліків для психіятричних шпиталів під управою Незалежної Спілки Психіятрів, яку очолює д-р Симеон Глузман, колишній політв'язень, який отримав світове признання за свою боротьбу в обороні людських прав в Україні.

Вислухавши тривожні вістки, перевірені Світовою організацією охорони здоров'я та місцевих органів Міністерства Охорони Здоров'я про велике збільшення смертности немовлят, рака щитовидної залози та інших онкологічних захворювань серед дітей, які мешкають близько чорнобильської зони, вирішено збільшити медичну допомогу саме в ті райони.

Ця гуманітарна місія отримала велику підтримку від жінок американських конгресменів, зокрема: Бонні Ливінгстон (дружина конгресмена Роберта Ливінгстона з Луїзіяни), Джуді Боньйор (дружина демократичного провідника Дейвида Боньйор з Мишигену), Аннетта Лантос (дружина Тома Лантоса — демократа з Каліфорнії) і Джейн Спрет (дружина республіканця Джана Спрета з Південної Каролайни). Після відвідин Києва минулого року американською конгресовою делегацією створено комітет жінок конгресменів, які були свідками важких умовин у лікарнях України. Комітет тісно співпрацював з ФДДЧ, щоб придбати якнайкращий вантаж для українських медичних установ. Жінки конгресменів рівнож вплинули на Конгресову комісію з питань прав людини, щоб підняти справу Чорнобиля на публічному форумі з нагоди восьмої річниці чорнобильської катастрофи. Форум відбувся під провідництвом конгресмена Лантоса 20-го квітня. Головними доповідачами були представники ФФДЧ Надія Матківська і Олесь Кузьма.

Гуманітарна місія була 15-им транспортом апаратури і ліків, зорганізована Фондом ДДЧ. Від 1990 року ФДДЧ вислав в Україну 11 літаків і чотири посилки кораблями. В березні Уряд ЗСА признав, що ФДДЧ є провідною організацією допомоги потерпілим Чорнобиля в Україні. Фонд до цього часу вислав понад 740 тонн медичних апаратів і ліків до найбільш потрбіючих районів України. Вартість цієї допомоги становила 28 міл. дол. За кожний один долар дарований українською громадою, Фонд придбав і переслав ліки в Україну вартости 14 разів більше.

Католицька місія також багато допомога в чорнобильському проєкті. Ще в 1928 році Католицька місія посилала лікарства, застрики, також добровольців, які працювали в різних потребуючих країнах світу. А від 1986 року КММБ післала велику кількість протиракової медицини, лікарств проти перестуди, антибіотики та інші ліки.

Найбільш вартісна апаратура на цьому останньому полеті була система ядерно-магнетного резонансу (анг. MRI) виробництва Дженерал електрик. Ця система була призначена для Київського Шпиталя Швидкої Допомоги, який знаходиться біля частини міста, де живуть переселенці з чорнобильської зони. ЯМР є дуже важною апаратурою в тих випадках, коли треба встановити діягнозу і знайти навіть найдрібніший раковий наріст у дітей, поражених радіяцією. ЯМР вислано спільними зусиллями з фінансовою підтримкою ФДДЧ і Союзу Українок Америки.

ФДДЧ також післав п'ять неонатальних інкубаторів, щоб запобігти великій смертності немовлят по великих містах України. Інкубатори були уфундовані відділом ФДДЧ в Рочестері, Ню Йорк і парафіянами церкви св. Івана у Виппані, Н. Дж. Інкубатори були призначені лікарням в Києві, Чернігові і в материнському центрі в Красному Лучі на Луганщині. Дослідники від ФДДЧ доказали, що п'ять інкубаторів, вислані завдяки цим громадам в Рочестері і в Виппані, за два роки врятували життя значної кількости дітей, яким загрожували комплікації після народження.

Вантаж, який відійшов із Доверу, теж включав антибіотики і вакцину проти дифтерії вислав проєкт споріднених міст Харків-Синсиннаті, а матеріяли проти дитячої цукриці вислав Український діябетичний проєкт Санат Рози, Каліф., для дитячої клініки в Черкасах.

Кампанія на допомогу дітям і шпиталям в Україні продовжується. Пожертви, відтягнені від податків, можна висилати на адресу: Childrens of Chornobyl Relief Fund, 272 Old Short Hills Rd., Shord Hills, N.J. 07078; tel.: (201) 376-5140.

Ліда Бульба, Олесь Кузьма

DISTRICT COMMITTEE OF UNA BRANCHES
of
PITTSBURGH AND WESTERN PENNSYLVANIA
announces that its

ORGANIZATIONAL MEETING

will be held on

SATURDAY, SEPTEMBER 10, 1994 at 2:00 PM

"Liberty" Room of The Pittsburgh Hilton and Towers Hotel, Gateway Center, Pittsburgh, Pa.

Obligated to attend the meeting are District Committee Officers, Branch Officers, Organizers and 33rd Convention Delegates from the following Branches.

24, 53, 56, 63, 96, 109, 113, 120, 126, 132, 161, 264, 296, 338, 481

The Fall District Meeting will be devoted to the 1994 Membership Drive

Meeting will be attended by:
ULANA DIACHUK, UNA President
NICK DIAKIWSKY, UNA Advisor
District Committee:
JOHN HOLOWATYJ, President
RON MONZI, Secretary
ELIAS MATIASZ, Treasurer

Медична порадня

Дня 22-го жовтня ц.р., заходом Суспільної Референтури Окружної Управи СУА в Ню Йорку і при співучасті Лікарського Товариства, Метрополії Ню Йорк і Ню Джерзі, відбудеться шоста з черги зустріч громадянства з лікарями-спеціялістами.

У ній візьмуть участь: д-р Любомир Явний — кардіолог, д-р Богдан Євген Галібей — онколог, Ляриса Магун-Гурин — фармацевт, д-р Ігор Магун — модератор.

Докладні інформації щодо цієї зустрічі подамо в наступних оголошеннях.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

КИЇВ. — Міністерство економіки повідомило, що делегації України і Росії з участю міністра економіки Романа Шпека і міністра фінансів Петра Германчука з української сторони та віцепрем'єр-міністра Олександра Шохіна і виконуючого обов'язки міністра фінансів Юрія Дубініна з російської сторони досягли принципової згоди щодо взаємного захисту інвестицій, уникнення подвійного оподаткування, створення фінансово - промислових груп і транснаціональних корпорацій, обмін правовою інформацією, вільну торгівлю і зближення митної політики. Незабаром в Україну прибуде віцепрем'єр-міністер Росії Олександер Шохін для продовження консультацій.

КРИМ. — У селищі Курортне 5—15-го вересня відбудеться міжнародна конференція, присвячена космосові та проблемам екології. Організатори конференції — „Партія Зелених" Криму, Кримська республіканська асоціяція „Екологія і світ" і Кримська Академія Наук.

ЛЬВІВ. — Першим лавреатом обласної літературної премії ім. Маркіяна Шашкевича став відомий український поет і перекладач Богдан Стельмах. Премія присуджена йому за книгу віршів та казок „Писанка", видану видавництвом „Каменяр" 1993 року. Б. Стельмах є автором багатьох пісень, а його драматичні твори вже відзначені премією ім. Івана Котляревського.

Фармери з Івано-Франківщини в Огайо

Група івано-франківців в околиці Лебанону, Огайо.

На Україні кажуть: краще раз побачити, ніж сто разів почути. Думаю, що то не просто гарний вислів, а ключ до того, як можна швидше змінити мислення людей, їх психологію і, звичайно, перейняти досвід.

Отож, на запрошення Кроскентського міжнародного інституту, директором якого є Віллям Шов, група фармерів з Іванофранківської области приїхала до ЗСА. Звичайно, цьому передувала тривала робота наших американських друзів Христини та Ралфа Дол, Гелени та Феріса Овенів, Вілліма Шов та Марини Барченкової, і з нашого боку також, бо ж отримати грант на програму, яка триватиме 8 тижнів, від американського уряду було нелегко.

Та всі ці клопоти позаду. І ось уже другий тиждень ми їздимо по центральній Америці, знайомимось з роботою місцевих фармерів, кооператив, у які вони об'єднані, щодень дізнаємось надзвичайно багато нового, бо програма насичена і цікава (дві-три фарми в день відвідуємо та ще маємо 1-2 год. дискусій в тому пляні, що від побаченого можна застосувати у нас і яким чином.

Наша група представляє акціонерне товариство фармерів „Відродження", хоч не всі прибули сюди є його членами. Ідея створення АТФ, що в принципі мала б бути еквівалентом кооперативам, які діють дуже активно тут, у ЗСА, прийшла до нас від експертів Феріс Овена, Віларда Снайдера, Ралфа Дола та Алена Пітерсона, які працювали у Тлумацькому районі Івано Франківської обл., як добровольці. Але на сьогодні наш кооператив не є ще активно діючим з багатьох причин. Шлях до таких об'єднань, що полегшують працю фармерів, тут пройдено років 50-60 тому. Ми ж тільки торуємо цю дорогу. Тому особливий інтерес представляють для нас розповіді про зародження кооператив їх становлення і сфера діяльности. У нашій програмі є також відвідини університету у Пердю, що в стейті Індіяна, ознайомлення з роботою малих переробових підприємств, зустріч у департаменті сільського господарства. Відкриттям у Вашінгтоні для нас було те, що тут, в Америці, водночас можуть процвітати і великі модернізовані фарми, і зовсім малі, із значним використанням ручної праці. Як наприклад, фармерські господарства амишів, релігійні переконання яких не дозволяють їм застосовувати техніку. Умови, в яких працюють наші початкуючі фармери, індивідуальні господарі, є подібними з інших причин, але доходи тут, в Америці незрівняно вищі. Все ми пізнаєм з великим інтересом і щирим бажанням запровадити все можливе у себе вдома.

Особливо приємні враження залишаються від спілкування з американськими людьми, які охоче діляться з нами своїми знаннями, досвідом, є дуже відкритими для нас. Тепло приймають нас у своїх домах (ми переважно живемо в американських родинах), окрім того, вони часто влаштовують прийняття, на яких ми маємо нагоду розповідати їм про Україну, а через пісні, які тут слухають із захопленням, відкрити багатство української душі.

Всі члени групи, а нас є шість, щиро вдячні Віллямові Шов, Марині Баречниковій, всім американським друзям за таку цікаву і корисну програму.

Мирослава Роздольська,
керівник групи.

Космічна...

(Закінчення зі стор. 2)

Другою версією цього сателіта буде сателіт Солетта, завданням якого буде збільшення рільничої продукції землі завдяки продовженню робочого дня. Це стане можливим шляхом збільшення освітлення певних селективних ферм. Виглядає, що запроєктований дзеркальний сателіт буде діяти або як великий небесний проджектор, або як унапрямлювач соняшного світла на певні окремі частини землі. Цей другий сателіт штучної погоди (Солетта), на думку Крафта Еріка, буде готовий при кінці цього тисячоріччя та коштуватиме 50 більйонів дол. Він кружлятиме по навколоземній орбіті на відстані 22 миль від земного рівника.

В АМЕРИЦІ

ПРЕДСТАВНИК ДЕРЖАВНОГО ДЕПАРТАМЕНТУ Майкл МекКеррі повідомив, що найближчими днями Білий Дім почне переговори з кубинською владою, але мова йтиме лише про теперішніх втікачів з Куби. Режим Фіделя Кастро змушений погодитися на обмежені переговори, хоч раніше наполягав на обговоренні багатьох інших питань, зокрема проблеми 30-річного ембарго на торгівлю з Кубою. Очікується, що Вашінгтон висуне вимогу, щоб Куба забрала 1,500 кримінальних злочинців, які втекли в ЗСА в 1980 році і тепер відбувають свої реченці в американських тюрмах. Починаючи від 19-го серпня цього року, кількість втікачів з Куби дійшла до 12,000 осіб.

АВТОВА КОРПОРАЦІЯ Дженерал Моторс в найближчі дні змушена буде закрити щонайменше п'ять своїх підприємств через страйк на фабриці в Андерсоні, де виготовляються електричні системи до авт. Від початку страйку праці не мають 4.200 робітників на фабриці Б'юїк у Флінті, Ма., 400 робітників у Дітройті, 300 в Ошаві, 2,700 у Квебеку і 2,500 на фбриці вантажних авт у Форт-Вейні. Представники профспілки, яка заініціювала цей страйк, передбачають, що справа може закінчитися частинним припиненням діяльности корпорації Дженерал моторс у межах всієї країни. Тим часом ніхто докладно не знає про сутність конфлікту, бо сторони, адміністрація і профспілка, уникають публічного обговорення проблеми.

У СВІТІ

ВИСТУПАЮЧИ В ТАГРАНІ НА міжнародному семінарі в питаннях Боснії, боснійський міністер закордонних справ Ірфан Любіянкіч повідомив, що у Боснії „на боці сербів воюють проти мусулман тисячі російських найманців". На неодноразові запити боснійського уряду Москва відповідала, що мова йде не про вояків російської армії, а про цивільних осіб, які балканську війну сприймають як спосіб заробітку. В семінарі взяв також участь член боснійського уряду Мірко Пеяновіч, серб за походженням. Під час зустрічі з міністром закордонних справ Ірану Алі Акбаром Велаяті він сказав, що „Радозан Караджіч представляє далеко не всіх боснійських сербів і його непоступливість є згубною для боснійської нації".

ПІД ЧАС ТИЖНЕВОЇ ПОЇЗДКИ в країни Близького Сходу представник російського міністерства закордонних справ Віктор Посовалюк дав до зрозуміння, що Росія хоче бути учасником переговорів про статус Єрусалиму, які, як це визначено ізраїльсько-палестинським договором, почнуться в 1996 році. У відповідь міністер закордонних справ Ізраїля Шімон Перез від імені свого уряду заявив: „Ізраїль не має наміру обговорювати питання статусу Єрусалиму на міжнародних переговорах. Єрусалим — це внутрішня проблема Ізраїля, тому переговори з Палестинською визвольною організацією будуть закритими, без участи третіх сторін".

В 40-ий ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого найдорожчого СИНА, МУЖА, БАТЬКА, БРАТА, ВУЙКА І ШВАҐРА

бл. п.

ПЕТРА САЛЯКА

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА з Панахидою

в церкві св. Володимира в Ґлен Спей, Н. Й. в суботу 3-го вересня 1994 р. о год. 10-ій ранку.

Про молитви за упокій душі покійного просять:
дружина — ОРИСЯ
мама — КСЕНЯ
доні — ХРИСТЯ і
— ЛЯЛЯ

Ділимося сумною вісткою з земляками Підгаєччанами і українською громадою, що 16-го серпня 1994 р. в Трой, Н. Й. відійшов у Божу Вічність член редакційної колеґії збірника „Підгаєцька Земля"

бл. п.

ІВАН ДУРБАК

Президія головного комітету Підгаєччан складає найглибші співчуття родині покійного.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!
ПРЕЗИДІЯ ГОЛОВНОГО КОМІТЕТУ ПІДГАЄЧЧАН

Ділимося сумною вісткою, що несподівано у неділю, 28-го серпня 1994 р. з волі Всевишнього відійшла на 89-му році життя наша найдорожча і ніколи незабутня МАМА І БАБУСЯ

бл. п.

МАРІЯ КАЗЬО-ЛУЧИШИН

нар. 3-го січня 1905 р. у Вільмінгтоні, Делавер.

ПАНАХИДА — у вівторок, 30-го серпня 1994 р. у похоронному заведенні братів [illegible] у Пармі, Огайо.

ПОХОРОН в середу, 31-го серпня 1994 р. о год. 10-ій ранку з церкви св. Андрія у Пармі на цвинтар свв. Петра і Павла.

У безмежному смутку:
донька — ОЛЕНА з мужем ВАСИЛЕМ ХМІЛЯКОМ
внучки — ОЛЯ і
— НАДІЯ
та близька і дальша родина в ЗСА, Польщі, Україні і Франції.

Крим...

(Закінчення зі стор. 1)

нуто в указі і питання територіяльного характеру — межі Кримської области не змінюються. Указом Президії Верховної Ради Російської Совєтської Республіки з 13-го лютого 1954 року Кримську область передали до складу Української Совєтської Соціялістичної Республіки й фінансували з її бюджету. З 1954 року фінансування Севастополя з бюджету Російської федерації припинено. Крім того, Севастополя немає в документах адміністративно-територіяльного устрою Російської федерації. Від 1954 року депутати від Севастополя знаходяться у Верховній Раді Української Совєтської Республіки, а не Російської. Конституція Російської Федерації з 1978 року, ст. 77, містами російського підпорядкування назвала лише Москву і Ленінград. Київ і Севастопіль були підпорядковані України.

Однак День Незалежности України севастопільці святкували. Над будинком Міської Ради залишається два прапори: український і кримський. Заклики окремих депутатів підняти прапор Російської федерації не мав успіху — більшість депутатів сказали, що рішення про російський статус міста спочатку повинні визнати Україна і Росія. У Севастополі 24-го серпня був день вільний від праці, відбулися урочисті зібрання присвячені Дню Незалежности України, концерти розваги.

Гантерська громада вшанувала свого пароха

У день св. Володимира, 28-го серпня, українська громада Гантеру вшанувала свого пароха о. Володимира Фіґоля не лише з приводу його іменин, але в першу чергу з нагоди 60-річчя його священства.

Після врочистої Служби Божої, що її відслужили ювілят спільно із о. крилошанином Богданом Смиком і о. крилошанином Еміліяном Шараневичем, усі численні присутні зібралися у привітній залі гражди на спільний полуденок, який, як звичайно, дбайливо приготовили членки церковного комітету.

При почесному столі засіли о. В. Фіґоль, о. Е. Шараневич о. Б. Смик і його сотрудник о. Степан, поряд із проф. Ігорем Соневицьким, що провадив цією „родинною" імпрезою.

Після відчитання привіту від єпископа стемфордського УКЦ владики Василя Лостена, першим забрав слово о. крил. Е. Шараневич, парох Керґонсону, якого думки найкраще знайшли вияв у ствердженні, що „добрий священик — це дар неба для землі, а парохіяни — це дар землі від неба". Відома широко в українській громаді керівник Студії Мистецького Слова Лідія Крушельницька, постійний бувалець Гантеру, відчитала з питоменним її чуттям поезію Богдана Лепкого „В храмі св. Юра", а Маріян Коць, який є душею і мотором української громади Гантеру, привітав ювілята від цієї громади і подякував о. Е. Шараневичеві і о. Б. Смикові, що приїхали, щоб звеличати цей рідкісний ювілей. Свідомий, що хрест, який ніс о. В. Фіґоль, не був легкий, але глибока віра допомогла його досі донести, він побажав ювілятові здоров'я та дальшої успішної пастирської праці і підніс чарку в його честь, а присутні підхопили „многолітствіє".

Ведучий програмою проф. І. Соневицький попросив до слова о. крил. Б. Смика, який представив присутнім довгий і тернистий шлях життя о. В. Фіґоля, що розпочався 3-го серпня 1911 року в Коломиї, в родині священика д-р Івана Фіґоля і Степанії з Галущинських. Закінчивши гімназію у Львові, він поїхав на студії теології до Інсбруку, які закінчив там докторатом.

Повернувшись до Львова, о. В. Фіґоль став професором теології на Богословській Академії, якої ректором, як відомо, був пізніший кардинал і митрополит Йосип Сліпий. У дальшій розповіді про долю ювілята о. Б. Смик представив його арешт в 1945 р. і перебування до 1958 р. у тюрмах та на засланні в Норильську і дальший важкий шлях через Литву до ЗСА. О. В. Фіґоль подружився на засланні із своїми товаришами недолі, литовськими священиками, і коли після звільнення не міг найти собі відповідного пристановища у Львові, що був ще під совєтським чоботом, виїхав у Литву, де вивчивши литовську мову посвятився викладам теології для майбутніх священиків і сестер, що навчали релігії дітей. Завдяки староннями сестри в ЗСА д-р Марії Кознарської дістався сюди, на жаль в два тижні після її відходу у засвіти. Спершу перебував у Рочестері, але почувався там дуже опущений і тоді переїхав до свого давнього товарища ще зі Львова, саме о. Б. Смика, до Ютики, де йому допомагав у веденні парохії. Відтак дістався на пост пароха УКЦ св. Володимира до Ґлен Спей, а тепер від кількох років живе і є п'ятим душпастирем української громади в Гантері.

О. Б. Смик у своїй теплій та безпосередній розповіді про життєвий шлях о. В. Фіґоля згадав його братів і сестер, а це відомого пластуна і громадсько-політичного активіста д-р Атанаса, що помер минулого року в Німеччині, а брат Данило — у Львові, сестер Марію, що померла в ЗСА, Наталку — у Львові і Дарку — в Австралії. Він також привітав єдиних членів родини, присутніх на тому святі д-ра Івана Макаревича і його дружину Наталію з Галущинських.

Присутні мешканці і гості Гантеру нетерпляче чекали на слово ювілята в надії, що він розкаже їм про свої важкі переживання на засланні. Він однак, з питоменною своєю усмішкою, зосередився тільки на розповіді про своє перебування у Литві та вказав на глибоку віру і побожність її мешканців, яку можна завважити на кожному кроці.

Проф. І. Соневицький подякував усім, що причинилися до відзначення 60-річчя священства о. В. Фіґоля, і передав привітання від Центру Української Культури, який він веде, а відтак попросив о. крил. Е. Шараневича до кінцевої молитви. Піснею „О спомагай нас, Діво Маріє" закінчився цей святковий полуденок, а опісля присутні підходили до ювілята, щоб йому особисто побажати і отримати з його рук пропам'ятний образок із підписом.

О. К.

Ювілят о. В. Фіґоль (посередині), зліва — о. крилошанин Е. Шараневич, о. крилошанин Б. Смик (справа).

Проф. І. Соневицький веде полуденком в честь о. В. Фіґоля

Л. Крушельницька рецитує вірш Б. Лепкого

Гуцульська збірка в СОУК Менор Джуніор коледжу

У 1976 році відбувалися у Філядельфії святкування 200-річчя З'єднаних Стейтів Америки і 100-ліття поселення українців у ЗСА. З цієї нагоди Сестри Василіянки заініціювали при Менор Джуніор коледжі Студійний Осередок Української Культури. Влаштовано імпозантну мистецьку виставку, яка включала експонати Гуцульщини. За цей особливий проєкт Менор Джуніор коледж іменовано і нагороджено званням „Коледж Двістіліття". Сестри Василіянки зобов'язалися зберігати українську спадщину і культуру та розповсюджувати вартість української духовости і традицій в чужому середовищі.

Гуцульська збірка приміщена у Студійному Осередку — це скарби мистецьких виробів родини Дмитра Ткачука. Під час Українського фестивалю СОУК Менор Джуніор коледжу у 1989 році влаштовано виставку в пам'ять Параскевії Олесюк, сестри родини Ткачуків. Відвідувачі з захопленням оглядають гуцульську кімнату. Музейна збірка включає цінний експонат — гуцульську жіночу сорочку Параскевії Олесюк. Вона сіяла льон, збирала, пряла нитки, ткала полотно, вишила і пошила сорочку. В одному експонаті збережена кропітка праця і любов до народного мистецтва — виріб жінки-гуцулки. Тут розміщені вишивки, традиційний гуцульський одяг, дереворізьби, шкіряні вироби, тканини, металеві вироби і писанки. На видному місці спочиває насичена живичним запахом трембіта.

Дмитро Ткачук з великою любов'ю піклувався своїми експонатами. Під час фестивалю „сторожив" гуцульську кімнату. Розуміючи важливість збірки і її корисний вплив для студентів коледжу та відвідувачів СОУК, Д. Ткачук рішив залишити свою улюблену власність на постійно в Студійному Осередку Української Культури. Під час полагоджування формальностей, Д. Ткачук зложив 2,000 дол. на потреби СОУК.

Завдяки таким одиницям, як Д. Ткачук, музейна збірка СОУК є центром зацікавлення, її відвідують діти і молодь американських шкіл, групи людей різних зацікавлень.

Директор Студійного Осередку Української Культури Сестра Марія Франциска, ЧСВВ, вдячна Д. Ткачукові за його рішення, а Христина Прокопович, куратор музейної збірки запевняє, що з любов'ю до українського народного мистецтва буде піклуватися гуцульською кімнатою скарбів.

Анна Максимович

Дмитро Ткачук передає Сестрі Марії Кекилії, ЧСВВ, президентові Менор Джуніор коледжу чек на 2,000 дол. на потреби Студійного Осередку. Коло президента — Сестра Марія Франциска, директор СОУК, і Христина Прокопович, куратор музейної збірки.

ПІСЛЯ ВИВЕДЕННЯ зі Сомалії американських військ ситуація в цій країні дедалі погіршується. Войовничі сомалійські групи знови взялися за зброю. Цими днями 70 бандитів напали на індійських вояків з миротворчого контингенту ООН, застріливши семеро з них і поранивши дев'ятеро. Частішими стали братовбивчі сутички між різними сомалійськими формаціями. Невтральне наставлення „голубих шоломів" до водновлення воєнних дій у Сомалії викликає гостру критику на адресу ООН з боку політиків і міжнародних спостерігачів. Як відомо, мандат на перебування миротворців у Сомалії закінчується у вересні. До того часу сомалійці повинні сформувати хоаліційний уряд, однак залишається все менше підстав вірити, що цей плян ООН здійсниться.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МАРІЯ КУЗНЯК член УНС Відд. 112-го Т-ва ім. св. Марії в Пармі, Огайо, померла 3-го травня 1994 року на 84-му році життя. Нар. 6-го жовтня 1909 року в Україні. Членом УНС стала 1949 року. Залишила у смутку сина Йосифа. Похорон відбувся 7-го травня 1994 року на цвинтарі Покрови Пр. Діви Марії в Пармі, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

Марія Капраль, секр.

ПЕТРО Р. БОЙКО член УНС Відд. 409-го Т-ва ім. св. Івана в Данмор, Па. помер 16-го квітня 1994 року на 81-му році життя. Нар. 31-го липня 1912 року в Тейлор, Па. Членом УНС став 1955 року. Залишив у смутку дружину Джон і сина Петра. Похорон відбувся на цвинтарі св. Михаїла в Джермин, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Дженет Боленд, секр.

ВАСИЛЬ РЕНОВЕЦ, член УНС Відд. 372 Т-ва Івана Франка в Плейнфілд, Н.Дж. помер 6-го серпня 1994 р. на 95-му році життя. Нар. 27-го лютого 1899 р. на Україні. Залишив в смутку дружину Катерину Савопу Реновец, 2 дочки: Анну Загуту і Елси Лиско, 4 внучки, 2-правнуки, 2 правнучки, зятів і дальшу родину. Похований на цвинтарі Гілсайд, Плейнфілд, Н.Дж. — Секретарка — С. Лонищин

ЕМІЛІЯ ПШЕВЛОДСЬКА член УНС Відд. 264-го Т-ва „Український Тризуб" в Карнеґі, Па. померла 19-го травня 1994 року. Нар. 4-го жовтня 1910 року в Польщі. Членом УНС стала 1927 року. Залишила у смутку дочку Павлю Забела з мужем Робертом, внуків Брeяна і Рене. Похорон відбувся 21-го травня 1994 року на цвинтарі св. Марії в МекКіс Ракс, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Богдан Грищишин, секр.

ПАВЛО ПРОЦАНИН член УНС Відд. 200-го Т-ва „Вільна Україна" в Озон Парку, Н.Й. помер 18-го квітня 1994 року на 85-му році життя. Нар. 10-го травня 1909 року в ЗСА. Членом УНС став 1936 року. Залишив у смутку дружину Анастазію, двох синів Петра і Михайла та близьку і дальшу родину. Похорон відбувся на цвинтарі св. Михаїла в Елмгирст, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Іван Пригода, секр.

РОМАН КЛОС член УНС Відд. 216-го Т-ва Сірий Лев у Філадельфії, Па. помер 23-го червня 1994 року на 68-му році життя. Нар. в Судовій Вишні, Україна. Залишив у смутку дружину Надію, двох синів Адріяна і Марка з родинами та внука Стефана. Похорон відбувся на цвинтарі св. Марії на Факс Чейсі у Філадельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Б. Одежинський, секр.

СТЕФАН Е. ДАНКО член УНС Відд. 164-го Т-ва ім. М. Грушевського в Бервіку, Па. помер 21-го червня 1994 року на 75-му році життя. Нар. 28-го січня 1919 року в Ебервейл, Па. Залишив у смутку дружину Ольгу, 3 дочки Аниту Гарріс, Стефанію Заморську з родинами і Джойс Данко; двох внуків, сестру Гелен Секерак і двох братів Юрія і Йосифа. Похорон відбувся на російському православному цвинтарі в Бервіку, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Тимко Бутрей, секр.

СТЕПАН ІВАН ДУЖАНСЬКИЙ член УНС Відд. 221-го Т-ва св. Стефана в Чикаго, Ілл. помер 2-го травня 1994 року на 58-му році життя. Нар. 12-го березня 1936 року в Чикаго, Ілл. Членом УНС став 1946 року. Залишив у смутку дружину Уршулю і маму Елвіру; синів Вілліяма і Теодора, пасербів Ґері і Ґейл Бровн, брата Волтера, п'ятеро внуків, племінників і племінниць. Похорон відбувся 6-го травня 1994 року на цвинтарі Desert Memorial Park, Catedral City, Kalif.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Карачевський, секр.

ІВАН ҐАВРІЛЕНКОВСЬКИЙ член УНС Відд. 55-го Т-ва ім. св. Михаїла в Балтиморі, Мд. помер 20-го червня 1994 року на 84-му році життя. Нар. 18-го серпня 1909 року в Україні. Членом УНС став 1951 року. Залишив у смутку дружину Марію, дочку Катю, синів Віктора і Володимира і внуків. Похорон відбувся 22-го червня 1994 року на цвинтарі Сідар Гілл в Балтиморі, Мд.

Вічна Йому Пам'ять!

Маріянна Ціздин, секр.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ОДЕСА. — Бойові кораблі Болгарії, Туреччини, Румунії, Франції, Ізраїля візьмуть участь у святкуванні 200-річчя Одеси, яке відбудеться 2—4-го вересня. Головному кораблеві українських Військово-морських Сил призначена почесна і відповідальна місія корабля-господаря. Похід на Одесу розпочнеться 28-го серпня і його очолить командуючий ВМС України віце-адмірал Володимир Безкоровайний.

СЕВАСТОПІЛЬ. — У науково-виробничому об'єднанні „Марієкопром" Національної Академії Наук України готуються до чергової експедиції для вивчення підводного материкового схилу поблизу Севастополя. Попередня експедиція науково-дослідницького корабля „Іхтіандр" знайшла на підводних схилах поклади ґазу та коштовних металів — платини і золота. Вересневу експедицію передбачають провести спільно з морським геологічним музеєм НАН України.

ІВАНО - ФРАНКІВСЬКЕ. — Тут взято під варту власника банку „Прут і К" Анатолія Прута. Його звинувачують у розкраденні державних грошей. Під час обшуку в нього найдено цінності на два більйони карбованців.

ЛУГАНСЬКЕ. — Як повідомив голова крайового Руху Валентин Ткалич, шахтарі п'ятьох копалень оголосили передстрайковий стан напередодні Дня шахтаря, який відзначався 28 серпня. Шахтарі пікетували Луганську Обласну Раду, вимагаючи виплатити заробітну платню за попередні місяці. До таких заходів шахтарі взялися тому, що попередні переговори не дали ніяких результатів.

✻ ПРАЦЯ ✻

✻ FUNERAL DIRECTORS ✻